

1923 - 1948

ЮВІЛЕЙНА ПАМ'ЯТКА

25-ЛІТТЯ

НОВІЦІЯТУ

ОО. Василян у Мондері, Алберта

**Друкарня ОО. Василян у Мондері
1948**

126512.E
F 18434

Ex LIBRIS
UNIVERSITATIS
ALBERTAENSIS

Presented by

REV. R. MELYNK

1141586

NC

1923 - 1948

ЮВІЛЕЙНА ПАМ'ЯТКА

25-ЛІТТЯ

НОВІЩІЯТУ

ОО. Василян у Мондері, Алберта

**Друкарня ОО. Василян у Мондері
1948**

Ч: 107 / 48,

Можна друкувати "Ювілейну Памятку 25-ліття Новіціят
ту ОО. Василян у Мондері."

Мондер, Алберта.
24 липня 1948 р.

о. В. Бараник, ЧСВВ.
Протоігумен.

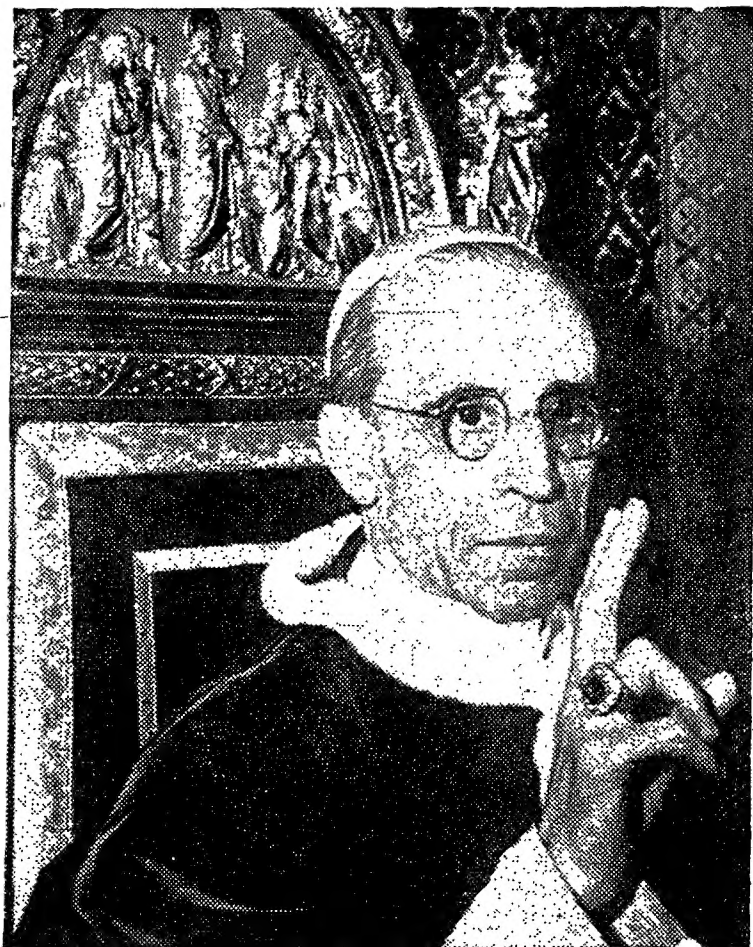
Ч. II / 48

"Ювілейну Памятку 25-ліття Новіціят ОО. Василян
у Мондері, Алберта" дозволяється печатати.

Від Єпископського Ординаріату.
Едмонтон, дня 31-го липня, 1948.

† Ніль, Єпп.

Вселенський Архиєрей
Свят. Отець Папа Пій ХІІ.

Еміненція Я. К. Кардинал МекГвіген
Архиепископ Торонта

Привіт від Емін. Кард. Мекґвігена

Archbishop's House
York Mills, Ontario.
July 23, 1948

Very Rev. Benjamin Baranyk, O.S.B.M.
Provincial of the Order of St. Basil the Great,
Mundare, Alberta.

My dear Father Baranyk:

We are happy to extend to you and to the members of your Order our heartiest felicitations on the glorious occasion of the Twenty-Fifth Anniversary of the founding of your Novitiate.

Every Jubilee is a time of rejoicing and we join with you in giving praise to the Lord for the outstanding service rendered to the Church by the sons of St. Basil the Great.

Twenty-five years ago, we recall, the Catholic Church among the Ukrainians in Canada was beset with seemingly insurmountable difficulties. The extensive territories settled by the Ukrainians and the onslaughts on their Faith from various quarters required heroic sacrifices on the part of the few men of God in performing their priestly duties. The good Basilian Fathers met these obstacles courageously and, fired with missionary zeal, they prayed and worked unceasingly to extend and strengthen the Kingdom of God among the Ukrainians.

More zealous priests were needed and to alleviate the shortage, your Novitiate was blessed and opened a quarter of a century ago. The pioneers of your Order, like Father Naukratius Kryzanowsky of saintly memory and Father Sozont Dydyk, rejoiced on August 31st, 1923, at the materialization of their plan for the training of more priests to work for the salvation of souls. We give thanks to-day for the work that has been accomplished in this Novitiate. Scores of priests, and brothers as well, have received their initial training there and are doing splendid work throughout Canada and the United States.

Therefore, we rejoice with you on this happy occasion, and we thank God for blessing your Order and your work with such signal success. It is our sincere wish that you may continue this splendid work and we pray that, in the near future, a wider field may be opened to you, that of joining in the work of restoring the life of the Church in your homeland, the Ukraine.

Devotedly yours in Christ,
† James C. Cardinal McGuigan
ARCHBISHOP OF TORONTO.

ВПреосв. Гілдебранд Антонютті
Апост. Делегат у Канаді

Привітальна телеграма Експ. Апост. Делегата

D 74-73 NL Ottawa Ont. 18
Very Rev. B. Baranyk, OSBM
Provincial Basilian Fathers Mundare Alta.

Conveying my heartfelt congratulations on the Twenty-Fifth Anniversary of the Basilian Fathers Novitiate at Mundare. I pray God through the intercession of St. Josaphat that He may raise up in your Canadian Province the spirit which inspired that Martyr Bishop to give his life for his flock. May the intercession, inspiration and strength of your glorious Patron encourage all the Basilians in every work for their brethren.

Archbishop Antoniutti
Apostolic Delegate.

ВПреосв. Кир Василій Ладика ЧСВВ
Архиепископ Осереднього Ексархату

Привіт від Експ. Впреосв. Архиепископа Ладика

Виннипег, 20-липня, 1948.

Впр. о. Протоігуменові,
Веняминові В. Бараникові, ЧСВВ.,
у Мондері, Алберта.

Високопреподобний Отче Протоігумене!

Дуже приємно мені, стрічати ювілей 25-ліття Мондерського Новіціату, що його плянуєте відсвяткувати на 15-го серпня.

Тому 25 років мав я це особливіше щастя, що міг брати участь у радісних торжествах посвячення Мондерського Новіціату та просити започаткованому, новому ділу Божого Благословення.

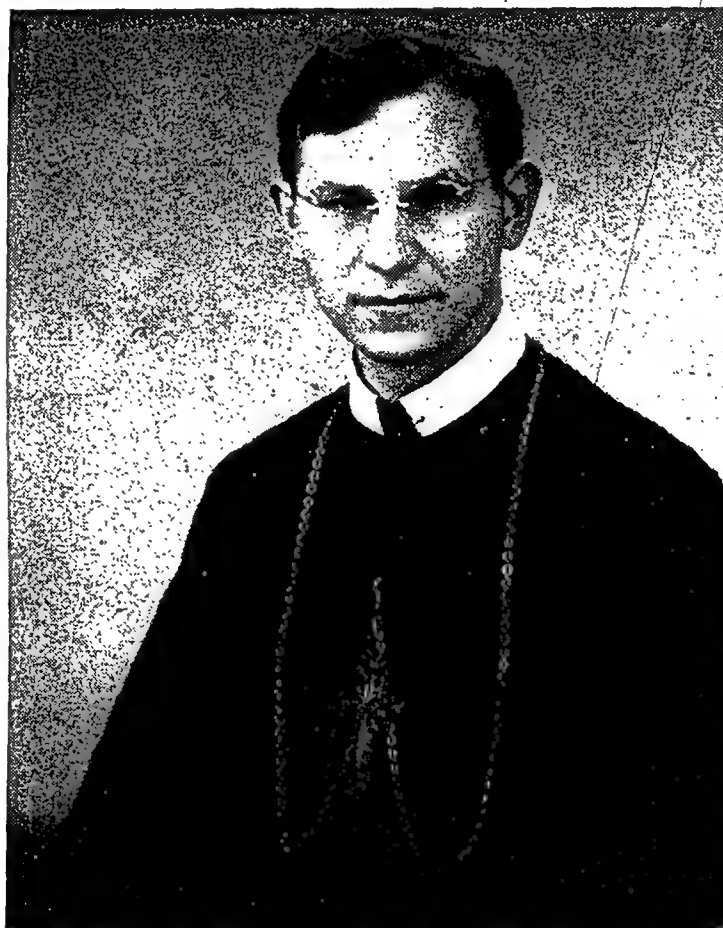
Первісною думкою о. Навкратія Крижановського, ЧСВВ, що оснував Мондерський Новіціат, було підготувати, до-старчити і виховати ревних, святих і повних самопосвяти місіонарів-монахів, щоб успішніше допомогти Канадійській Місії, що так дуже відчувала в тодішніх часах брак місіонарських сил, а так мало було їх від 1902 року.

Будучи близько Мондерського Новіціату, як Едмонтонський Ігумен, не лише мав я приємність радіти новими покликаннями, першими новиками Новіціату, частими відвідинами новиків і новіціятського дому, але й також помагав о. Навкратієві Крижановському у його тяжких, початкових, фінансових труднощах.

Мондерський Новіціат видав вже много ревних священників, та повних посвяти Домашніх Братів, що колись в одній Дієцезії вложили дуже много місійної праці у її розвій, а тепер з великими успіхами працюють у трьох канадійських Дієцезіях, як і також поза її границями.

Із першим 25-літтям Мондерського Новіціату, нехай спочине велике Боже Благословення на ще кращі успіхи й ще більші осяги у найближчій будучині. А з нагоди ювілею уділяю для всіх Дорогих Отців і Братів Новиків найщиріше

Архипастирське Благословення
† Василій, Архиепископ.

Преосв. Кир Ніль Саварин ЧСВВ
Ординарій Західнього Ексархату

Привіт від Експ. Преосв. Саварина

Єпископська Канцелярія
9648 - 108 Евню

Едмонтон 20-го липня, 1948.

До Впр. Протоігумена,
о. Венямина В. Бараника, ЧСВВ.,
у Мондері, Алберта.

Високопреподобний Отче Протоігумене!

З особливішою приємністю довідався я з Вашого ласкавого листа, що задумуєте на 15-го серпня відсвяткувати ювілей 25-ліття отворення Мондерського Новіціату.

Основання Мондерського Новіціату тому 25 літ було відважним почином о. Навкратія Крижановського, ЧСВВ., серед тодішніх обставин Канадійської Місії; для молоді ще тоді Дієцезії у Канаді дуже великою поміччю, бо з Новіціату почали виходити нові, свіжі, канадійського виховання священники й місіонарські сили; а серед сьогоднішніх часів, Мондерський Новіціат, став провидінним і одним із найбільших Василиянського Чину.

Хоч у перших початках прийшлося поконати великанські труднощі, бо серед місійних обставин много не доставало, проте Боже благословення спочило на його 25-літній історії, бо зі своїх тихих, монаших, новіціятських келій Мондерський Новіціат виховав коло 112 законних осіб, з чого понад 40 священників, понад 30 Домашніх Братів, коло 20-го готовиться до священства, а стількиж ставляє свої перші монаші кроки на Новіціаті.

Від самих початків могої приїзду до Канади вязали мене многі ніжні й зворушаючі спомини з Мондерським Новіціатом, зразу як Соція Новиків, через якийсь час як заступника Магістра, а відтак як Мондерського Ігумена.

Радіючи особливіше ювілейними торжествами Мондерського Новіціату, і бажаючи, щоб з його тихих келій вийшло як найбільше ревних, щирх і повних посвяти монахів, засилаю отсим для Дорогих Отців і Братів Новиків як найщиріше

Архиерейське Благословення

† Ніль, Єпп.

Преосв. Кир Ісидор Борецький
Ординарій Східнього Ексархату

Привіт від Ексц. Преосв. Борецького

143 Френклин Аве.,
Торонто, Онт.,
Дня 21-го липня, 1948.

Слава Ісусу Христу!

Рисокопреподобний о. Венямин Бараник, ЧСВВ.,
Протоігумен Американсько-Канадійської Провінції,
Чина св. Василя Великого,
Мондер, Алберта.

Рисокопреподобний Отче Протоігумене!

З приводу Срібного Ювілею Новіціату ОО. Василян у Мондері, хочу зложити на Ваші руки щирі й сердечні побажання многих ласк і обильного благословенства Всевишнього Творця від Духовенства і вірних Східнього Ексархату.

Ми всі свідомі великих заслуг перших Отців-піонерів, котрі попри місійну працю, постаралися при великих трудах, збудувати дім для Новіціату Отців Василян тому чверть століття.

В 25-у річницю оснування монашої обителі стає нам перед очі постать Преосв. Кир Никити Будки, святителя угодного каменя, що зляв своє благословенство на основи цього дому, як також стає видною особа Рисокопреподобного Отця Ф. Ру з ОО. Облятів, що виготовленням планів і своєю працею значно причинився до здвигнення монастиря, огнища виховання й освячення многих місіонерів канадійської землі.

Ми молимо Милосердного Господа, щоби Святителя і Архітекта наділив особливими ласками в цей ювілейний рік та дав їм надземську душевну радість звязану з огляданням овочів праці вихованків Новіціату ОО. Василян.

В особливішій мірі остане в пам'яті грядучих поколінь особа Отця Протоігумена Н. Крижановського, як рівнож о. С. Дидика, о. А. Филипова, о. П. Боднара і других ревних місіонерів, що стали не лише провідниками й учителями в Новіціаті, але й основниками підвалин під цілу канадійську дієцезію.

З цієї то причини, що ми всі користуємося здобутками праці вихованків Новіціату, наша радість з нагоди Ювілею є загальна, всеканадійсько-українська.

Десятки Отців, Братів і культурних провідників черпали знання, кристалізували характери та освячували свої серця

Преосв. Кир Андрій Роборецький
Єпископ-Помічник Архієпископа Ладика

у першій школі новиків. Многі з них з вінцями безкровних мучеників перейшли у вічність. Інші по сьогоднішній день засівають ниви українських душ зерном Небесного Сівача, переносючи труди місійної праці.

Тому то в цей Ювілейний Рік нехай Господь нагородить Вас обильно, пішле Вашому Чинові множество ласк і додасть кріпких сил до праці над спасінням душ в нашій українській народі.

Засилаю Архиерейське Благословенство.

Ваш слуга в Христі,
† Ізидор, — Єпп.
Ординарій Східньої Канади.

Привіт від Експ. Преосв. Кир А. Роборецького

*Bishop's Residence,
235 Scotia Street
Winnipeg, Man., 28. VII, 1948.*

До Заряду Новіціату Отців Василіян в Мондері, Алберта.

Високопреподобні Отці:

З нагоди 25 літнього ювілею Новіціату ОО. Василіян і я бажаю зложити разом з многими другими приятелями свої найщиріші побажання.

Через минулих 25 літ цей Новіціат видав поважне число добрих і щирих працівників на ниві Христовій.

Нехай Господь милосерний на далі благословить Вашу працю і наділяє Вас гарними успіхами на будуче.

З Архиерейським благословенням
† Андрій, — Єпп.

ГРЕКО-КАТОЛ. ЄПАРХІЯ В АМЕРИЦІ

Преосв. Кир Констан-
тин Богачевський
Єп. Ординарій У-
країнців католиків
в Америці.

Преосв. Кир Данило
Іванчо Ординарій
Пітсбурської Єпар-
хії

Преосв. Кир Амвроз
Сенишин ЧСВВ
Єпископ - помічник
в Америці

Привіт від Екци. Преосв. Кир Данила Іванча

*Bishop's Chancery,
Homestead, Pa.
July 24, 1948.*

Very Rev. Benjamin Baranyk, OSBM
Basilian Fathers of the Province of
The Sacred Heart of Jesus,
Mundare, Alberta, Canada.

Very Rev. and dear Father:

I am deeply grateful for your kind invitation to participate in the celebration of the Twenty-Fifth Anniversary of the founding of the Novitiate of the Basilian Fathers in Mundare.

I heartily congratulate the Basilian Fathers on this memorable occasion, and join with them in thanking Almighty God for His ineffable mercies so lavishly granted to the worthy spiritual sons of St. Basil the Great.

In extending you my personal blessings and best wishes, I prayerfully hope that this important milestone in your illustrious career may augur well for still greater enterprise and success in that particular vineyard for which the Basilian Fathers are so well suited: the Byzantine Slavonic Church of Canada and the United States.

I regret very much that previous commitments make it impossible for me to attend personally.

Commending myself and mine to your prayers, I am

Faithfully yours in Christ,
† **Daniel Ivancho**
Bishop.

Всесв. о. Гліб Кінах, ЧСВВ
Генеральний Вікарій Чина

Привіт від Всесв. о. Ген. Вікарія Кінаха

CURIA GENERALIS
ORDINIS BASILIANI Sti JOSAPHAT

Romae die 17 липня, 1948.
Piazza Madonna dei Monti, 3 - Telefono 481-888

До Впр. о. Віктора СОРОКИ, ЧСВВ,
Магістра Новиків,
МОНДЕР, АЛБЕРТА, КАНАДА.

Слава Ісусу Христу!

Впр. й Дорогий о. Магістре!

Радію, що наш Новіціят у Канаді діждався срібного ювілею. За тих двадцятьпять літ, що скоро минули, багато отців та братів мали нагоду пізнати монаше життя, полюбити його і вкінці святими обітами звязатися тісніше з нашим Василіянським Чином.

Хоч початки наші в Канаді ізза особливіших обставин були вельми тяжкі й багато трудностей треба було поконати, мимотого з нашого першого Новіціяту в північній Америці, вийшли кадри Христових борців і тепер молоді Отці заступають тих, що вже відійшли по свою нагороду.

Нехай Предобрий Бог благословить на дальше наш Новіціят та його Магістра. Нехай Мати Божа, наша Заступниця, ви просить Вам ще більше ласк та всім новикам, що тепер знаходяться в Новіціяті, а навіть тим, що ще прийдуть. А Св. Есасілій Великий, наш Законодатель хай пішле Вам добрих, ревних та святих кандидатів, які горілиб любовю до Бога та нашої Церкви.

Наш рідний брат Св. Йосафат, також хай стоїть перед Вами та всіми новиками, щоб так як Він, цілим серцем та душею любили наш св. Чин.

Нехай наступні роки серед кращих обставин принесуть Вам ще більше покликань, щоб наш Новіціят у Канаді міг сповнити велику задачу, а саме, виховати нам нових борців за справи Божі. А в свій час, який сподіємося є недалекий, щоб видав нам свдомих монахів-місіонарів, які моглиб вернутися до Європи, щоб на ново зачати місіюну працю між нашими людьми.

Зо широго серця бажаю Вам та всім особливішого Божого благословенства з нагоди цього Ювілею.

Ваш у Христі,
о. Гліб Кінах, ЧСВВ.
Генеральний Вікарій.

Привіт від Впр. о. Протоігумена В. Бараника ЧСВВ

**Впр. о. Венямин Бараник
Протоігумен ЧСВВ**

расні овочі свіжі для сповнення своєї питоменної цілі у Христовій Церкві. І справді, надії не завели, бо сьогодні вже з цих Новиків стали молоді енергійні сили, що вже заступили ряди наших ОО.-Піонерів, як місіонарі, парохі, професори, письменники, а молоді домашні брати поширили та піднесли урівень ручної праці, як друкарі, городники, кухарі, господарі, та всякого рода фаховці.

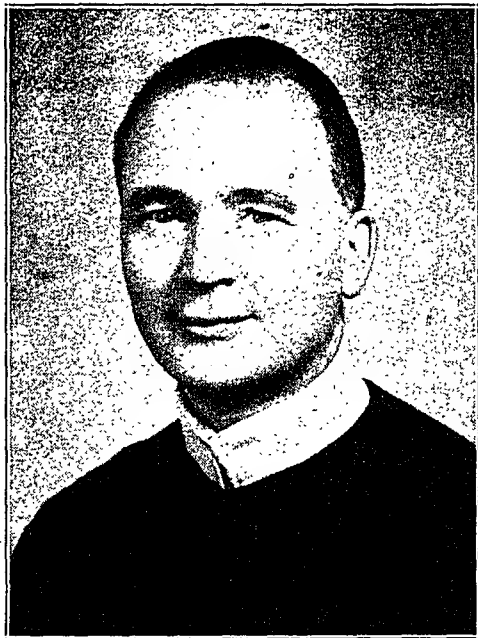
Ось це особливіше Боже благословення сплило на нашу Церкву, наш Чин і наш нарід, що відпустив таке поважне число молодців на кандидатів до монашого життя. Тому велика та щира подяка належиться Всемогучому Богові за опіку та розвій нашого Чина за цих 25 літ. А Пресвятому Серцю Ісуса віддаймо належний поклін, що тільки ласк передало молодим Новикам в часі їх новіціятської проби.

Дано у Мондері, Алберта,
19. липня 1948. р.

**о. Венямин Бараник, ЧСВВ.
Протоігумен.**

Привіт від Впр. о. Протоігумена І. Бала, ЧНІ.

Впр. о. Іван Бала
Протоігумен ЧНІ

Я сам, думаючи про наше релігійне й національне життя, радію тим торжеством, бо воно є мов торжеством монашого життя серед нашого тричі нещасного народу й тим самим торжеством того, що серед будьякого народу є найсвятіше, найгарніше й найсильніше в людським житті.

Я прошу Всемогучого Бога й нашого святого Заложителя, святого Альфонса, щоб через молитви Матінки Божої, Цариці нашого рідного Краю й його Матері Неустанної Помочі, благословилося серед нас монаше життя, якого основником в цілому Католицькому світі є один з Батьків тієї Церкви, св. Василій Великий. Нехай в особливий спосіб наш Дорогий Спаситель, з нагоди Вашого торжества, благословить Ваш Новіціят, щоб в ньому многі й многі юнаки набрали світла й сили, щоб в цих часах розгнужданого матеріалізму вони самі ставали святими й водночас приготувались вести наш бідний нарід до Бога й спасення та щастя тут і в вічності.

Щиро відданий в І.М.І.А.
о. Іван Бала, ЧНІ.

St. Mary's Seminary
Box 105, Waterford,
Ont. Canada Tel. 163.
Слава Ісусу Христу.
Дня 15 липня 1948.

Ч. Преч. Діви М.
До Прп. Отця Віктора
Сороки, ЧСВВ
Магістра Новиків,
у Мондері, Алберта.

Преподобний й Дорогий Отче Магістре,
Прошу прийняти від мене дуже щире "спасибі" за Ваше сердечне запрошення взяти участь в Срібному Ювілеї Вашого Новіціату.

Привіт від Впр. о. С. Дидика, ЧСВВ.

Впр. о. Созонт Дидик ЧСВВ
Піонір і Протоконсултор Пров.

Ювілейна урочистість з нагоди двадцять п'ять літнього заснування Василянського Новіціату в Мондері, Алта., є прекрасним святом цілого нашого Василянського Чина а разом і святом нашого українського народу. Рік 1948 є не тільки частиною життя Чина св. Василя Великого, а і частиною життя нашого українського народу в Канаді. Від 1902 року зачали Отці Василяни свою місійну працю в Канаді. Праця та в початках була тяжка і дуже тяжка. А якої праці домагалися від кожного місіонера тодішні часи, коли не сотки а тисячі-тисячі душ були без душпастирів, без священників, той хіба мігби зрозуміти, що в тих часах проживав. Та однак серед такого навалу праці — без шуму і розголосу муравлиною працею вливали бідні місіонарі в душі зболілого народу слова потіхи-розради, заохоти та витривалости в святій вірі, і привязання до своєї Церкви. В місіонарській праці шкодили їм вороги, які не спали, а все нову зброю кували. Та місіонарі не зражувалися тяжкими обставинами, а засівали далі добре зерно з вірою в Бога і з непохитною надією на кращу будучність. В таких обставинах прийшлося працювати поперх 20 літ. Видно було, що надіятись на поміч стало безнадійним. Старий Край по першій

світовій війні знищений сам потребував помочі. Щож було робити? Кажуть, що голос часу — є голосом Божим. І от зродилась гадка в серцях тутешніх місіонарів, заложити в Канаді свою інституцію, цебто Новіціят на виховання молодих місіонарів. І так в році 1923 ОО. Василіяни за Божою поміччю, благословенням і дозволенням Апостольської Столиці, збудували й отворили Новіціят, цебто монашу школу, де молодці могли б всупати й учитись стати монахами, а по літах науки віддатись місіонарській праці на славу Божу і спасення людських душ. От тут мала будуча монаша молодь черпати гарт душі і волі до великих подвигів — праці, жертви на славу Божу і добро св. Церкви. Та недовго треба було чекати, як заложення Новіціяту вплинуло на дальший розквіт життя духовного. А вельми потішаючий прояв відроджуючого життя релігійного, це численні покликання молодих сил до Новіціяту, та нині по 25 літах існування свого Новіціят видав красне число молодих місіонарів-священиків, що з належним узнанням ревно працюють на ниві Христовій. З вдячністю проте незмірною для Господа Бога і з правдивою потіхою для нас усіх, мусимо сказати, що на тім полі праці місійної наш Чин зробив красний поступ. Серце радіє на вид того хоч скромного, та все таки великого діла, а Сотворитель нехай щедро благословить його та скріплює своїми св. ласками.

Та коли ми цю 25 річницю заложення Новіціяту торжественно святкуємо, випадає згадати з великою вдячністю тих Отців місіонарів і добродіїв, що старанням, працею, трудами, причинились до двигнення цієї інституції. Та шкода шукати деяких тут довкола себе — серед живих — а тільки їх було — щирих прихильників, приятелів, — нема їх вже тут, пішли до вічності. Честь їм і слава від нас тут на землі, а в Бога велика, вічна заплата. — Наша ювілейна урочистість нехай запишеться нестертими вражіннями в наших серцях. А щоби вона не обмежилась на самих взнеслих маніфестаціях наших здобутів, правдивими чувствами і бажаннями нехай буде постанова: цю інституцію нашими предками збудовану чинно підпирати, щоби вона за Божим благословенням служила дальше до розквіту духовного і релігійного на славу Божу і добро нашого українського народу в Канаді.

о. Созонт Дидик, ЧСВВ.

Привіт від Впр. о. каноніка Ф. Ру, ЧО.

С.І.Х.

Кукс Крік 28/VII 48.

До Хвального Заряду Новіціату
ОО. Василіян у Мондері.

Дуже тішуся, що з приводу
25 ліття славного Новіціату
ОО. Василіян у Мондері, я мо-
жу висловити свої щирі почу-
вання.

Впр. о. Филип Ру ЧО.
Кан. і Радник Консисторії

Вже більше як 25 літ минуло
від цієї хвили, коли я на прось-
бу перших піонерів Василіян:
о. Н. Крижановського, о. С.
Дидика й інших зробив план дому для будучого Новіціату.
Обговоривши ще деякі справи, ми негайно приступили до
будови нового дому. Я над усім наглядав, а мені помагав
Впр. о. П. Боднар, деякі Отці і Братя. Мури скоро росли, дім
накрито плоским дахом і виправлено в середині. Раділи ОО.
Василіяни, а з ними радів і я, бо знав, що з тих мурів вий-
дуть ревні Христові Апостоли, Сівачі Божого слова й про-
відники українського народу. І дійсно скільки ревних мі-
сіонерів, скільки побожних Братів вийшло з мурів нові-
ціятського дому за тих 25 літ. А скільки добра вони зробили
для людських душ — це знає тільки один Бог. Тому щиро
та з глибини серця радіючи успіхами ОО. Василіян (бо мо-
же і я в них маю деяку участь), я молю Господа і бажаю,
щоби ОО. Василіяни оснували в Канаді ще бодай кілька
Новіціатів, ці Новіціяти щоб мали без порівняння кращі до-
ми, щоб у них виховувалися непроглядні ряди борців за
Христові ідеали, а ці борці Христові щоб понесли скоро
слово Божої правди на спустошені українські землі, щоби
там знов засяла слава Божа в свободній Україні.

Хайжеж Новіціат ОО. Василіян: *vivat, crescat et florescat!*

о. Филип Ру, ЧО.

Привіт від Впр. о. совітника С. Семчука

До Високопреподобного Отця Віктора Сороки, ЧСВВ

Мондер, Алберта.

Впр.о. С.Семчук
совітник
Консисторії

Мондер не даром назвали вірні люди українським Римом в Канаді.

Від приїзду перших піонерів Отців праця позначилася на всіх ділянках. Збираючи нині плоди тої праці, годиться віддати честь першим піонерам, а між ними незабутньому о. Плятоніду Філясові, ЧСВВ — котрого світлий ум та ще ясніше серце полишили незатерті сліди в пам'яті многих — а даліше живучого ще Впр. о. Созонта Дидика, ЧСВВ, з котрого іменем зв'язане чверть століття розвою Отців Василіян та їхнього душпастирства в Алберті. Не мож поминути покійного о. Крижановського, ЧСВВ, піонера всіх добрих починів нашої Церкви в Канаді, що переніс і перетерпів неодну борбу і доброю борбою боровся до кінця.

На досвітках княжої доби маємо святих наших київо-печерських монахів, Антонія і Теодосія, котрих житія досі є наукою святости і практичної молитви, а при цім впливу на щасливу керму державного життя.

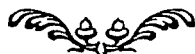
В Канаді твориться вже наш Патерик.

Нехайже Новіціат в Мондері буде все світочем і кермою святости для душ, що всеціло посвячуються на неподільну службу Богові. Нехай в сердечнім і щирім провіді Впр. о. Протоігумена В. Бараника, ЧСВВ, ми всі чуємо давню силу і вартість величнього змісту того високого уряду і достоїнства Чину, що довгі літа історії давав нашій Церкві не лишень образ жертви, але також любов проводу через Владик, котрі обіймали своїм серцем і молитвою цілість Божої Церкви на Україні і вели її до розцвіту на Божу славу і спасення душ.

Це коротке слово смиренно просить прийняти світський священик в незабутній день Вашого Ювілею разом з молитвою і любовю, в Христі,

о. Степан Семчук.

Привіт від Преп. Брата Методія ЧБХШ

Бр. Методій Козяк ЧБХШ
Професор Колегії
св. Йосифа

Історія Чина Отців Василіян у Канаді це історія розвитку й успіху всього українського народу на канадійських преріях. Бо де тільки було найбільше поселенців українського походження, там, почавши від самих піонерських часів, були Отці Василіяни, що через свою самопосяту й місіюну працю будували фундамент, стіни й дах наших релігійних і національно-культурних інституцій. Ніякий студент історії Українців у Канаді не може цього заперечити. Великий страх тривожить людину, коли подумає які бідні, релігійно й культурно, ми Українці в Канаді були б, якщо не було б тут від самих початків Отців Василіян!

Я особисто дуже, а дуже завдячую Отцям Василіянам. Моє Хрещення, моє початкує релігійне виховання, перша Сповідь і святе Причастя — це все завдячую Отцям Василіянам. Отці: М. Гура, Н. Крижановський, В. Ладика, С. Дидик вчили мене правд нашої святої віри, вказували мені правдивий напрям існування, виробляли в мені Божу філософію життя. Тих Отців я ніколи не забуду. Потім, коли я зачав свою виховну працю, як брат Християнських Шкіл, другі Отці Василіяни, вже молодші, були моїми приятелями, давали мені приклад, заохоту й пораду.

Коли я їздив по провінціях Саскачевану й Манітоби в справі виховання нашої української католицької молоді, як мило було чути від старших піонерів у Вонда, Ланівці, Ал-

вена, Мавтен Ровд і других околицях — добрі, теплі слова про Отців Василян — перших священників у тих сторонах. По тридцять-сорок роках ті люди ще памятають, люблять і мило згадують працю й заслуги Отців : Н. Крижановського й С. Дидика.

Святкування ювілею 25-ліття Новіціату Отців Василян у Мондер, Алберта, певне приносить радісні почування для кожного Отця, коли дивиться на результат їхньої праці через той час. Всі труди й жертви, а їх було немало, виглядають нічим супроти добра, що ним Бог був ласкавий увінчати їхні вірні й невпинні труди.

В часі, коли пекельні сили вживають різних способів, щоб вигнати Бога з умів і сердець української молоді в Канаді, це є велика приємність зложити привіт і дати признання за працю Отцям Василянам, що через двадцять-пять минулих літ працювали важко, щоб злучити релігію з наукою й цілим вихованням виробляли душі молодих Новиків в дусі Христа. Ніколи в історії нашого народу не було такої потреби зробити релігію справжнім чинником у вихованні нашої молоді, як у теперішнім часі! Тому я зо широкого серця поздоровляю Отців Василян з нагоди урочистого свята 25-ліття Новіціату й бажаю, щоб Вони завжди продовжували свою світлу традицію. Таким чином Вони відповідають цілям свого Чина та дадуть велику поміч своїй Католицькій Церкві, своєму українському народові й канадійській державі.

Нехай Божественний Учитель, для Котрого Ви, Дорогі Отці, працювали так вірно в Новіціаті через минулих двадцять-пять літ, наділить щедрими ласками Вас самих, Вашу працю й цілий Ваш Чин!

Брат С. Методій, ЧБХШ.
Проф. Колегії св. Йосифа,
Йорктон, Саскачеван.

Привіт від Ген. Настоятельки СС. Службниць з Риму

До Високопреподобного Заряду Новіціату Отців Василіян
в Мондері, Алберта.

Високопреподобні Отці:

В день двацятьпять-літнього Ювілею засновання мон-дерського Новіціату, радіючи, що припала мені честь зустрінути це родинне монаше Свято в канадійській Провінції, зливаю свої мольби враз з молитвами всеї монашої Спільноти в подяку доброму Богові за всі численні ласки, що ними так щедро продовж чверть століття обдаровував так поодиноких членів монашої Родини, як і цілої Провінції.

Рівнож бажаю якнайкращих успіхів, розросту цієї цінної для нашого Народу Інституції на тисячі членів на славу святої Церкви і многозаслуженого Чина.

Мондер, 30 липня 1948.

С. Вероніка, С.П.Н.Д.М.
Головна Настоятелька Згром.

Привіт від Провін. Настоятельки СС. Служебниць

MOTHERHOUSE
Sisters Servants of Mary Immaculate
Mount Mary Immaculate
ANCASTER, ONT.
29. VII. 1948.

ПРИВІТ ПІД ВРАЖІННЯМ СРІБНИХ ТРУБ

До: Високопреподобного Заряду Новіціату ОО. Василіян у Мондері, Алберта.

У Своїй любові Небесний Отець обдарував людство приятним добродійством, що зветься: вода. У різних видах вона виступає та служить сотворінням. А вжеж наймиліша вона, як показується у джерелі — повна молоді свіжості.

Тому 25 літ на канадійській землиці, у соняшній Алберті, в Мондері витрисло жерело духовного життя: Новіціат ОО. Василіян, що видав досі не кілька крапель, а кілька-десять велитнів духа: Священиків і Братів, що уже довгий час працюють між українським народом, ширять Христове царство, ублагороднюють людські душі, головно квіт молоді. Ідейні одиниці, що в Новіціаті, у тій колиці Чину, першій-школі чеснот і кузні характерів, набрали повні жмені добірного зерна — сіють його неструджено між людьми, Богові на славу, ближнім на спасення.

І наше Згромадження СС. Служебниць П.Н.Д.М., що много завдячує достойному Чинові Великого Патріярха, в день срібного Ювілею складає враз із мольбами найсердечніші побажання. Хай за молитвами Пренепорочної Диви Новіціат у Мондері, як зерно гірчиці розростеся у велике дерево, а численна, вибрана Богом молодь знайде в ньому затишок, чесноту й науку, щоби опісля запалена Божественним огнем любови йшла здобувати для Христа весь світ, особливо наш безталанний нарід.

Желаємо Світочам і Провідникам цього Новіціату повноти дарів св. Духа, апостольської ревности в сповнюванні цього тяжкого уряду. Вкінці бажаємо цілому Чинові св. Василія Великого зливного дощу небесних ласк і ювілейного благословення нашого Найдорожчого Спасителя Ісуса Христа.

Остаємося з почуттям щирої пошани й вдячності,

С. Єлисавета
Провінціяльна Настоятелька
Згром. СС. Служебниць П.Н.Д.М.

ПЕРШІ ВАСИЛІАНСЬКІ ПІОНІРИ НА КАНАДІЙСЬКІЙ ЗЕМЛІ

ПЕРЕД ПРИХОДОМ ВАСИЛІАН ДО КАНАДИ

Кінець 19-го століття позначався в історії середньо-європейських народів іміграцією до Бразилії, Злучених Держав, а згодом і до Канади. Ця іміграційна струя пірвала за собою і десятки тисяч Українців, що лишали рідний край і їхали до Канади.

Перші українські переселенці прибули до західної Канади вже у 1891-ому році. Без знання англійської мови, без цента в кишені, без проводу мусли вони переживати тут на чужині тяжкі піонірські часи. Осіли вони в лісах, бо міст ще тоді не було. Лишали свої родини у тих лісах, а самі йшли в найми, щоб заробити на кусок хліба. Треба було бродити сотками миль, бо доріг ще тоді не було. Незавидно тяжкі були початки наших перших піонірів. Вони мусли корчувати ті праліси, орали волами й так виробляли канадійські землі. Не було в них гаразду під оглядом матеріальним. Хліб, одежа й помешкання були головною проблемою українських імігрантів.

А ще більше переносили наші піоніри під оглядом релігійним і національним. Загально наш нарід був несвідомий. А що не мав своїх провідників, то відразу вороги старалися заопікуватися ним. Своїх священників не було. Для того зачали влихатися чужі. Протестанти старалися винародовити наших перших переселенців і народньо і релігійно. Давали їм гроші й цим приваблювали їх до себе. Наш нарід був мало утверджений у вірі й скоро давався звести з правдивої дороги. Багато наших людей тоді перейшли на протестантську віру. Ще більшою загрозою було російське православ'я. Цареславні провідники, підплачені Росією, впоювали в наших імігрантів духа "руської національної свідомости" і в той спосіб майже несвідомо наш нарід переходив в інший, ворожий табір. Наш імігрант виїхав з краю католиком, брав шлюб у протестанта, хрестив діти у православного, а вмирав без ніякої віри. Сумний тоді був стан. І релігійно і народньо наші люди були розбиті.

ЗАВЕДЕНІ НАДІІ

Латинські Єпископи й священники дуже бажали допомогти нашим людям, але не вміли української мови. Та 1897-го року приїжджає до Канади перший український священик о. Н. Дмитрів. Цим дуже зраділо латинське духовенство, особли-

во Єпископ Легаль, що найбільше дбав про наших переселенців. о. Дмитрів приїхав на просьбу Єпископа Легалья і з припоручення нашого Кардинала Сембратовича. Нарід вітав свого священика з великим одушевленням. Нужда, невідомість, убожество, розбиття і велика непорадність наших перших піонерів настрашили Отця Дмитрова, й він скоро полишив Канаду, а виїхав до Злучених Держав. Таксамо зробили о. П. Тимкевич, о. Д. Поливка, о. М. Заклинський і ін.

Тоді латинські священики й Єпископи прийшли до переконання, що ліпше було б мати монахів на місях. Бо монахи більше витривалі; як один відійде, то інший займе його місце. Одинокі до вибору були Отці Василяни.

ПЕРШІ ВАСИЛІЯНИ-МІСІОНАРІ В КАНАДІ

За старанням Отця Лякомба, що їздив спеціально в цій справі до Риму й до Галичини, і заходом Єпископа Легалья та інших ідейних одиниць, вкінці вдалося звербувати перших монахів-Василіян, що охоче поїхали до Канади рятувати своїх братів по вірі й по народності.

У році 1902-ому 19-го серпня виїхали зі Львова Отці Плятонід Філяс, Созонт Дидик, А. Строцький і один законний братчик. Разом з ними виїхали чотири Сестри Служебниці Преч. Діви. 1-го листопада прибули до Едмонтону, де Єпископ Легаль і латинські Сестри радісно й щиро привитали концертом цих перших працівників, що всеціло посвятилися для добра свого бідного народу.

У 1903-тому році в листопаді приїхали до Винніпегу й там остали о. Навкратій Крижановський і о. Матей Гура. А 1905-го року приїхали о. Атанасій Филипів й о. Іван Тимочко. Останній з піонерської доби, це Василій Ладика, що прибув як студент 1909-го року. Скінчив свої богословські студії у 1912-ому році й від тоді працював як місіонар.

ТЯЖКА Й РІЗНОРОДНА ПРАЦЯ ОТЦІВ ПІОНІРІВ

Вже відразу Отці місіонарі поїхали шукати своїх людей. Нарід вітав їх з великим одушевленням. Треба було у всіх ставити перші кроки. Наші люди були осіли в Манітобі, Саскачевані й в Алберті. Головними осідками були Винніпег, Едмонтон та околиці теперішнього Мондери. Звідси Отці піоніри їхали лісами, відправляли Богослуження по хатах, організували людей у групи, формували парохії, переводили катехизації, давали місії, голосили Боже слово. Люди горнулися, наvertsали до прадідньої віри й ставали ревними й свідомими католиками. Празники, богослуження і відпусти бували кожного дня у тижні. Коли тільки приїздили Отці, тоді нарід вчашав до св. Тайн, слухав Божого слова.

Згодом зачали будувати Божі дома. Перша церква була збудована у Пено-Стар, Алберта. У парохіях і поза ними Отці піоніри боронили наших людей перед православ'ям, протестантизмом та серафимщиною, що точили душі відпавших від правдивої Христової віри.

Ще не загоїли давніх ран завданих протестантськими й православними агітаторами, а прийшли нові кирильники. Боротьба зо соціалістами й зо священниками-відступниками, що тратили віру й переходили на православ'я, була велика, завзята й страшна. Та Бог дозволив перебути все.

Ревність місіонарів не маліла, але подвоювалася, росла. День у день у дорозі ..... У 1910-ому році у великому тижні о. Н. Крижановський відбув 192 милі возом, висповідав 2,000 душ, відправляв великодні відправи та сповняв інші обов'язки. Отці Василіяни давали місії і реколекції у Канаді, їздили з місіями до Злучених Держав.

Крім цього Отці піоніри провадили Новіціят Сестер Служебниць. Рівночасно отворяли парохіяльні школи, де вчили Сестри Служебниці. Вчили української мови, пісень і молитов. Діти дуже полюбили перших ревних Сестер-піонірок.

У 1904-ому році Отці Василіяни заснували у Вінніпегу "Українське Запомогове Брацтво Св. Николая". Будували чимраз більше церков, а при церквах засновували Апостольство Молитви, Товариство Доброї Смерти, заводили майже набоженства й червневі до Серця Христового. У році 1911-ому заснували в Вінніпегу Католич. Брацтво Св. Івана Милостивого. Будували народні дома, читальні, голосили відчити, промови, реферати....

Отці Василіяни робили старання про свого Єпископа: вносили просьби на Соборі латинських Єпископів, писали у цій справі до Апост. Делегата. Осінню 1910-го року витали Митрополита А. Шептицького, і з ним відвідали всі важніші парохії Канади. У грудні 1912-го року витали першого Єпископа на Канаду, Кир Никиту Будку. Будували шпиталі, сиротинці. Взагалі різнородна праця Отців Піонірів на многих ділянках є нероздільно злучена з історією української Церкви у Канаді. Нема мабуть давнішої колись у Канаді, що в ній не працювали б Отці Василіяни. Нема й старшого переселенця, що не знав би Василіяна.

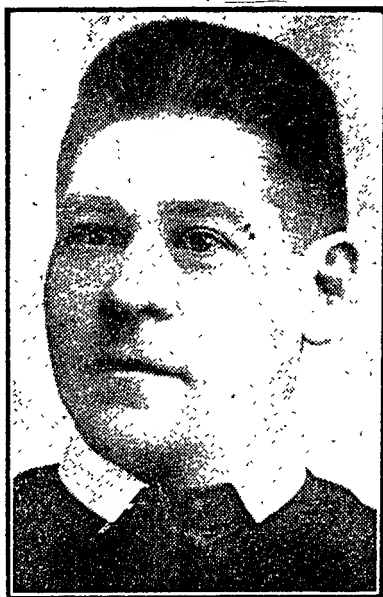
Крім тих всіх праць Отці піоніри дбали, щоб виховати провідників для народу. У тій цілі в 1923-ому році відкрили Новіціят у Мондері, Алберта, де посьогодні виховують кадри Апостолів, що мали б перейняти їхнє місце.

Першим із тих заслужених ОО. Піонерів був:

о. Плятонід Петро Філяс.

Народився 27. IX. 1864, у Добрачині, Галичина. Вступив до Чина 1883-го року, у Добромилі. Свячений на священника 15. IX. 1889 у Кристинополі. Був ігуменом у Львові довгі літа. Приїхав до Канади 1902-го року, де був Настоятелем місій. По двох літах був вибраний на найвищого Настоятеля Чина, тому мусів вернутися до Галичини. Упокоївся у Дрогобичі 16. 6. 1930 р. Прожив поперх 65 літ.

о. Філяс це велитень духа. Був добрим монахом, ревним і визначним місіонарем, був мужем великого серця і розумів других. Як настоятель відзначався батьківською любов'ю, був щирий і надзвичайно працюючий. Смерть його витиснула й тут за океаном щирі сльози, бо більшість людей його особисто знала з перших часів у Канаді. По проголошенні людям цієї сумної вістки, відправлено заупокійну Службу Божу з дияконами в мондерській церкві прибраній чорними лентами, а всі Отці відправили панахиду. Пок. о. С. Дякович з тієї нагоди виголосив проповідь завзиваючи до щирої молитви за цього, що ділив із ними тверде життя емігрантських часів і до береження усіх цих наук, що чули колись із уст цього великого місіонаря-піонера.

о. П. Філяс, ЧСВВ

о. Навкратій Николай Крижановський.

Народився у Верхобужі 22. 5. 1876. Вступив до Чина у 1894-ому році. Був рукоположений на священника Митрополитом А. Шептицьким 23. 8. 1903, у Львові. Приїхав до Канади того року. Був місіонарем у Вінніпегу до 1910-го року. О-після приїхав до Мондери, де був 12 літ ігуменом, 10 літ

Настоятелем місії, і 8 літ Протоігуменом. Вичерпаний трудами упокоївся у Стемфорді, Конн., Злуч. Держави 10-го квітня, 1940. Його тілні останки спроваджено до Мондеру, де похоронено 17-го квітня, 1943. Прожив 63 роки. Серцева недуга спричинила смерть. Помер несподівано в сні.

о. Н. Крижановський, ЧСВВ

о. Крижановський, це перший Протоігумен амер.-кан. провінції Серця Ісусового. Був добрим монахом, ревним священиком і любленим настоятелем. Відзначався надзвичайною працьовитістю, був витривалий і дбав про студіюючу молодь. Збудував багато монастирів, церков, обслуговував майже всі канадійські колонії, отвирав школи, шпиталі. Ціла Канада знала Отця Крижановського. Як Настоятель і місіонар часто подорожував. Все й всюди зеднював приятелів для Чина. На його величавому похороні була непроглядна маса людей. І чужинці й свої люди до сьогодні мило згадують Отця Крижановського. Один канадійський історик назвав Отця Крижановського "українським Лякомбом".

о. Іван Ілля Тимочко.

Родився 1869-го року. Вступив до Чина 1889-го року. Був свячений на священника 23. 8. 1896. Приїхав до Канади 1905.

Сидить о. М. Гура ЧСВВ, стоїть о. І. Тимочко ЧСВВ

Працював в Алберті як місіонар. Серед місійної праці заскочила його й смерть. Отсе, коли він вертався саньми з колонії, з умучення впав на сани, візник серед зимна не завважив і до монастиря до Біверлейк привезли його неживого. Було це у грудні, 1910. На похороні були о. Дидик з Вінніпегу й о. Гура з Едмонтону. При великому здвизі народу похоронено о. Тимочка в Мондері біля монастиря. На похороні весь нарід плакав, бо всі його дуже любили. Прожив тільки 41 років.

о. Матей Мирон Гура.

Родився 3.IX. 1873 у Мошкові, Галичина. Вступив до Чина 1892-го року, а свячений на священника був 28. 8. 1898. Приїхав до Канади 1903-го року, де три роки був Настоятелем

місій, 16 літ Ігуменом в Едмонтоні, один рік Ігуменом у Вінніпегу. Опісля у 1924-ому році став учителем Новиків у Мондері. Тяжко хорував і по тяжкій операції скінчив життя в Едмонтоні. Ревно працював між українськими піонерами в Манітобі й в Алберті. Прожив тільки 51 років. За час свого побуту в Канаді зеднав собі багато сердець. Його хоронив Єпископ Н. Будка і Архиепископ Олірій, було багато священників і вірних. Місцеві парохіяни Едмонтону здвигнули йому прегарний пам'ятник.

о. Атанасій Николай Филипів.

Народився у Львові 16-го грудня, 1870. Вступив до Чина у 1888-ому році, а рукоположений на священника у Перемишлі 1896-го року. Прибув до Канади на місійну працю 1905-го року. Працював як місіонар в околицях Мондеру, в Едмонтоні, опісля був 25 літ Ігуменом у Вінніпегу. А від 1933-го року до смерті був Ігуменом у Мондері, також був професором богословії й належав до провінціальної ради. Упокоївся 30-го жовтня, 1937 р. в мондерському шпиталі. 1 листопада відбувся величавий похорон.

Покійний був добрим монахом-місіонаром, відзначався глибоким розсудком, був працьовитий. Люди надзвичайно любили слухати його цікавих і поучаючих проповідей. Прожив 66 літ, з цього 32 роки у Канаді.

о. А. Филипів, ЧСВЗ

А ПАМ'ЯТЬ ПРО НИХ НЕ ВМРЕ, НЕ ЗАГИНЕ .....

Минула вже піонерська доба. І минули ті тяжкі праці перших Отців-піонерів. Неодне горе вони перенесли, неодну ніч не доспали. Працювали, навчали, молилися і терпіли. Жили не для себе. Ціле своє життя посвятили для Чина, для добра нашої Церкви й для народу тут у Канаді. Врятували багато душ від вічної загибелі, багатьом отворили небо. Деяких із них вже нема. Бог покликав по нагороду. А деякі ще живуть і глядять на овочі своєї праці. З молитвою на устах і з вірою в серці глядять вони в будуччину, а їхні очі звернені до неба, що про нього вони так часто людей навчали, що до нього бажали всіх пригорнути.

Так, фронт піонерів вже обняли інші. Христос стало кличе своїх вибранців, щоб продовжали піонерами започатковану працю. Прийде черга й на нас. Дасть Бог, що й по нас прийдуть інші. Помруть всі, що знали особисто перших піонерів. Не стане й істориків, що великими золотими буквами записали діла наших ревних місіонарів. Але пам'ять про них не вмере, не загине..... Бо історія прийняла їхні великі діла. З вдячністю грядучі покоління згадуватимуть тих, що зберегли свій обряд, свою віру, що врятували свій нарід від стільки небезпек, що дали людям приклад, як жити по Божому. Нехай Всевишній прийме тих, що вже відійшли від нас та нехай дасть їм заслужений спочинок і вічну нагороду.

ОДНО СЛОВЕЧКО ПОДЯКИ

Здається, що ще недавно тому бачили ми між собою Отця Крижановського, Отця Филипова та інших Отців Піонерів. Та тепер їх вже нема між живими. Однак з вдячністю згадуємо ми про них. Бо їм то ми завдячуємо розвиток нашої провінції. Вони побудували нам монастирі, школи, вони нас учили. Не можемо ми сказати їм у цей ювілей слова подяки, хіба щирою молитвою згадаємо наших великих Добродіїв. "Прийміть від своїх духовних синів, цю рясну китицю молитов, що полинуть перед престіл Всевишнього у Вашому наміренні. Ви вже зо св. Васи́лієм і з Йосафатом. Нехай Господь буде щедрий для Вас, бо Ви за життя були щедрі для нас і для всіх."

Та Бог у своєму Провидінні лишив нам дві великі поstatи Впр. Отця Созонта Дидика й Впресв. Кир Васи́лія Ладіку. Це образ і світло піонерської доби.

"У цей історичний момент ми, молоді Васи́ліяни, з вдячністю і з любов'ю клонимо перед Вами свої голови. Бачимо ми, що труди вже знищили Вас фізично, що Ваше колись молоденьке й ясне чоло вже покрили глибокі зморшки, а

Вашу голову покрив срібний волос. Ми свідомі, скільки Ви для нас вчинили, скільки добра зробили для нашої Церкви й для народу. Ви збудували нам Новіціят і помогли сплатити всі довги. Ви помагали виховувати працівників для Канади й для Америки.

Тому сьогодні в цю історичну хвилю всі Українці Канади й Америки лучаться з нами і дякують Вам уклінно за Вашу працю, що її великі очі Ви самі тепер оглядаєте. Ми запишемо глибоко в нашої пам'яті все, що Ви для нас учинили. А Всевишнього будемо молити, щоб дарував Вас кріпким здоров'ям, щоб Ви у радості й щасті прожили ще много літ!"

о. Созонт Дидик, ЧСВВ.

Народився 21-го грудня, 1875, в Урмані, Галичина. Вступив до Чина 1892-го року в Добромилі. Був свячений на священника Митрополитом А. Шептицьким 5. 8. 1900. Приїхав

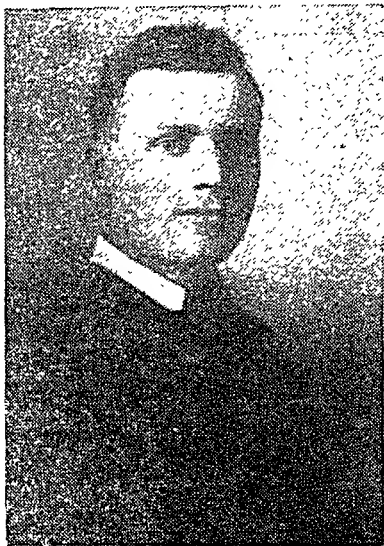
о. С. Дидик, ЧСВВ

до Канади у 1902-ому році. Працював як місіонар в Едмонтоні, опісля був 16 літ Настоятелем місій. Відтак назначено його Ігуменом у Мондері. А від 1929 до 1943 року був Ігуменом в Едмонтоні й належав до провінціальної ради. Збудував величаву церкву св. Йосафата в Едмонтоні. Відтак

поїхав до Америки, де був заступником Настоятеля в Шікаго, і настоятелем у Глен Ков, та в Давсоні. А тепер є на заслуженому відпочинку в Глен Кові, Злч. Держ. Вже прожив 73 роки.

Іх Ексц. Кир Василій Ладика, ЧСВВ.

Народився 2. 8. 1884 у Дрогобичі, Галичина. Вступив до Чина у 1903-ому році. Як молодий студент приїжджає до Канади у вересні, 1909 р. Тут кінчить богословські студії в Монтреалі й дістає свячення з рук Преосвященного Ортинського у Філяделфії 4-го серпня 1912 р. Як священник працює у Вінніпегу й дає місії по цілій Канаді й Америці. Опісля стає Ігуменом едмонтонського монастиря. Апос. Столи-

о. В. Ладика, ЧСВВ

ця імені його Єпископом для Українців у Канаді. Консекрований на Єпископа у липні 1929 р. Перебирає управу дієцезії з осідком у Вінніпегу. Будує епис. палату, виховує кандидатів на священників. Дбає про дієцезальну пресу. Видає послання, невтомно трудиться відвідуючи всі церкви просторої дієцезії. Благословить і посвячує церкви, навчає, потішає, організує.... Відвідує два рази рідний край, привозить звітні священників до праці в Канаді. Два рази їде до Риму. Заходами Кир Василя канадійська дієцезія ділиться на три Ексархати. Вкінці 21-го червня цього року, Святіший Отець Папа Пій XII, підносить Його до гідности Архиепископа, щоб піднести Його заслуги, що їх положив для добра нашої Церкви й українського народу в Канаді.

ІСТОРІЯ НОВІЦІЯТУ ОО. ВАСИЛІЯН У МОНДЕРІ

ПЕКУЧА ПОТРЕБА

Минуло вже 20 років від приїзду Отців Василян до Канади. Різномодна праця виснажувала їхні сили. Двох впало на полі боротьби, перенеслися до вічності. А праця закрюювалася чимраз далі й далі. Нераз Отці Піоніри мріяли проте, як би то заснувати Новіціят. Треба їм було помічників. Та не мали ні фондів на будову нового дому, ні не було кому вчити студентів, що радо голосилися на священників, монахів. Вкінці по довгих молитвах і нарадах, Отці піоніри таки рішались збудувати новий дім і там примістити Нові-

Св. Отець Пій ХІ благословить Новіціят у Мондері

ціят. Це було на початку 1922-го року. Хоч самі не могли спромогтися на таку будівлю, то числили однак на поміч добрих людей, а ще більше на Божу поміч.

СВ. ОТЕЦЬ ДАЄ БЛАГОСЛОВЕННЯ

Щоб на такому трудному почині спочивало Боже благословення, Отці піоніри звернулися до св. Отця, щоб Христовий Намісник поблагословив їхні великі пляни. Св. Отець Папа Пій XI радо уділив на руки нашого Митрополита Кир Андрея Шептицького дня 25 січня 1923 р. своє Апостольське благословення, так Новіціятіві св. Василя Великого у Мондері, як і всім монахам цього Чина в Канаді. По одержанні теплого слова заохоти з Риму й від Настоятелів Чина з Галичини, Отці піоніри не сумнівалися, що плян, хоч дуже трудний, за Божою поміччу вдасться їм перевести в діло.

БУДОВА НОВІЦІЯТСЬКОГО ДОМУ

Будова Новіціату в Мондері зачалася вже 30 травня 1922 р. Архитектом цього дому був великий приятель Українців і Василіян о. Филип Ру, зо Згромадження ОО. Облятів. Побудовано цей перший василіянський монастир у північній частині міста Мондеру, якраз через дорогу від церкви Святих Апостолів Петра й Павла. Величина дому виносить 140 × 40 стіп. На будову цього монастиря ОО. Василіяни позичили 22,000 доларів, а решта прийшла з добровільних датків. Будовою дому найбільше займався о. Н. Крижановський. Помагали й інші Отці. Місцеві люди також багато помагали своєю працею при будові цього дому.

ПОСВЯЧЕННЯ ДОМУ Й ВІДКРИТТЯ НОВІЦІАТУ

Угольний камінь під новий монастир у Мондері зажив і посвятив 12 липня, 1922 р. Преосв. Кир Никита Будка. Чину посвячення новіціятського дому доконав о. Н. Крижановський, Настоятель місій, 28 серпня, 1923 р, у сам день Успення Матері Божої. Взяли участь при посвяченні також о. Созонт Дидик, о. А. Филипів і о. В. Ладика. З нагоди посвячення новіціятського дому о. А. Филипів мав до чисельно зібраних людей відповідну проповідь.

Сам день отворення Новіціату 31. VIII. 1923 зачався співаною Службою Божою і призиванням святого Духа на нове діло. На цьому богослуженні, що його відправляли чотири вище згадані Отці, було багато людей. Був також малий гурток перших охотників, що зголосилися до монастиря. Коли по богослуженні Отці зібралися до аскитаря, тоді о. Н. Крижановський зазначив у своїй бесіді, що з теперішню

хвилею отвирається у Мондері Новіціят і дав перші вказівки, як треба відтепер кожному кандидатові поводитися. На початок було п'ять кандидатів, що від того дня зачали свій Новіціят. Учителем духовним Новиків назначено Впр. о. Порфірія Боднара.

о. Порфірій Петро Боднар, ЧСВВ.

Народився 25. 8. 1880 у Торгові, Галичина. Вступив до Чина у Добромилі 1899-го року. Свячений на священика 5. 9. 1909 у Львові Митрополитом А. Шептицьким, ЧСВВ. Приїхав до Канади 1922 р.

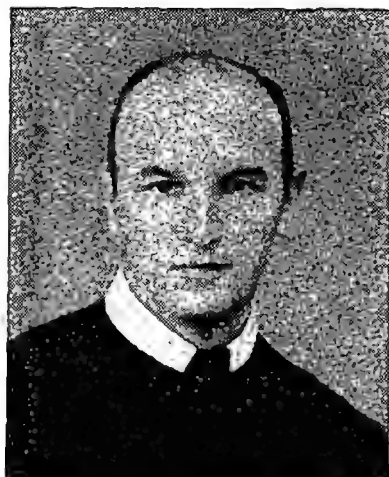
о. П. Боднар, ЧСВВ

Отець Порфірій був учителем Новиків від 31. 8. 1923 до 31. 10. 1924. Увесь той час заступав Ігумена в Мондері. Крім обов'язків в домі, часто виїжджав на колонії на відрпави. Відтак був місіонарем до 1925-го року. Опісля працював при парохії у Винніпегу. Від 1926 до 1947 року був професором василіянських Схолястиків у Мондері. Також довгі роки вчив Сестер Новичок при Новіціяті СС. Служебниць у Мондері. Увесь той час помагав у парохії і вчив Домашних Братів догматики. Хоч слабого здоров'я, але працював багато. Від 1931 року до сьогодні працює над збудованням і викінченням величавої гроти в Мондері. Його праця у Чині й поза Чинном принесла й сьогодні приносить великі овочі.

ПЕРШІ КАНАДІЙСЬКІ СВЯЩЕНИКИ

Хоч маленька була група кандидатів у день посвячення її відкриття новіціятського дому, однак скоро їх число зросло. Америка й Канада доставляли Отцям піонірам на потіху, юнаків, що посвячували своє життя і йшли до монастиря. Ті юнаки вчилися, молилися, і в той спосіб приготов-

о. Т. Добко, ЧСВВ

о. А. Винник, ЧСВВ

лялися, щоб у свій час стати в ряди місіонарів. Нарід нетерпеливо ждав на своїх канадійських священників. І дочекався. Бо крім світських і ОО. Редемптористів, сам Новіціят ОО. Василіян видав десятки ревних працівників, що посвятилися для праці у Христовому Винограднику.

Бл. п. о. Матей Мирон Гура, ЧСВВ.

Другим з ряду Учителем Новиків був о. Матей Гура. Від 1903 до 1924 р. працював він тяжко як місіонар, організатор і парох у Винніпегу й в Едмонтоні. Знищив і так слабе здоров'я. Хоч не міг сповняти тяжких праць, однак бажав працювати для Чина. Назначено його на Учителя Новиків. Але скоро мусів лишити Новіціят. Тяжко захорував, пішов до Едмонтону й по тяжкій операції помер. Був Учи-

телесм Новиків від 1. XI. 1924 до 19. I. 1925. Отці й Брати гарно згадують Отця Матея. Бо він був людиною милої вдачі, лагідний і ревний монах.

о. Юрій Гавриїл Жидан, ЧСВВ.

Народився 2. XII. 1896 у Підшумлянах, Галичина. Вступив до Чина 10. VII. 1913. Свячений на священника у Львові 1922-го року. Приїхав до Канади 1923 р. Перебирає управу Нові-

о. Ю. Жидан, ЧСВВ

ціяті по Отцеві Гурі. Працює над вихованням василіянської молоді поверх два й пів роки. За його часів було гарне число Новиків. Крім праць при Новіціяті о. Учитель Жидан був Учителем СС. Новичок, професором василіянських схолястиків, обслуговує сусідні колонії і сповняє уряд Настоятеля як його заступник. Учителем Новиків був від 20. I. 1925 до 26. VII. 1927. На поклик Настоятелів Чина о. Юрій лишає Новіціят, дає місії в околицях Едмонтону, учителює на схолястикаті в Мондері, обслуговує колонії коло Редвей, опісля стає Настоятелем у Вінніпегу. По кількох роках вертається на місійну працю до Алберти, але задля слабого здоров'я їде до Вернону, де ревно працює до сьогодні.

Пішло здоров'я, пішов і молодий вік Отця Юрія.

Новіціят ОО. Василян 1927 р.

Бл. п. о. Софроній Степан Дякович, ЧСВВ

Побачив денне світло 3. III. 1888 у Торках, Галичина. Вступив до Чина 1905-го року. Свячений на священника 1913 р. Гарно працював у Гошеві як Ігумен і парох того відпустового осередку. Приїхав до Канади у липні 1926 р. Поверх рік працював як со-трудник в Едмонтоні. Звідси їхав по цілій Канаді даючи місії. Опісля назначено його на Учителя Новиків. Цілою душею занявся вихованням молоденьких Василян. Старався увілляти в них другу, свою душу. Для всіх мав добре й щире серце. Його золоті науки мило згадують до сьогодні. Був виховником у Новіціяті поверх чотири роки. Виховав гарне число монахів.

Крім праці при Новіціяті займався вихованням СС. Новичок, був професором і виховником василіянських схолястиків,

о. С. Дякович, ЧСВВ

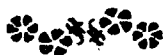
обслуговував сусідні колонії, давав місії, виголошував відчити й реферати, дописував до українських часописів, багато молився. Найменше лишалося йому часу дбати про себе й про своє здоров'я. Учителем Новиків був від 27. VII. 1927 до 1. IX. 1931. У 1931-ому році покликано його до Едмонто-ну, де показав надзвичайно велику ревність у місійній пра-ці. Підчас місійних подорожей сильно простудився і тяжко хорував в Едмонтоні. Опісля перенесено його до Мондери, де недовго пролежав у шпиталі й умер 21 червня, 1934 р. При співчасті духовенства й чисельно зібраних вірних з ці-лої Алберти відправив похорон Всесв. і Впр. о. Д. Ткачук, Верховний Настоятель василіянського Чина.

Новіціят ОО. Василіян за часів о. Дяковича

о. Дякович коротко жив, але багато виконав у тих 46-ох літах. Силою слова, величчу духа, ревністю у праці й теплою серця, ніхто з нас не перевишив того невеликого ростом монаха. У любові Бога наслідував він вірно св. Васи-лія, у любові свого народу йшов слідами св. Йосафата, у навчанні вірних старався дорівняти своєму Іменникові, св. Стефанові. Пережив багато труднощів, але відважно йшов до кінця. Хто знав Отця Дяковича, то до сьогодні жалує за ним. Та він скоренько лишив цей світ. Пішов по небесну на-городу.

о. Василь В. Каменецький, ЧСВВ.

Народився 13. VII. 1898 у Вікні, Галичина. Вступив до Чина 1918 р. у Крехові. Свячений на священника 25. VII. 1926 у Львові. Приїхав до Канади 1930-го р. Працював як місіонар в околицях Мондери й Едмонтону. Опісля від 1931 р. був Учителем Новиків у Мондері. За його часів Новіціят мав багато покликань. о. Каменецький ревно займався вихованням василіянської молоді. Його Новики належать до найліпших, що виховалися у Мондері. Коло 15 працюють як священники, а інші як Домашні Брати.

о. В. Каменецький, ЧСВВ

Крім праці при Новіціяті о. Каменецький сповняв уряд місцевого Настоятеля, виховував і вчив схолястиків, провадив Новіціят СС. Служебниць у Мондері, обслуговував сусідні колонії, провадив різні товариства при парохії у Мондері, давав місії та належав до провінціальної ради. У літі 1933-го року тяжко захорував на параліж. У його неприсутности цілих три місяці учителем Новиків був о. Ніль Саварин, теперішній Ексарх на Західну Канаду. о. Каменецький був учителем Новиків від 2. IX. 1931 до 31. VII. 1935. Від 1935 року стало працює як настоятель і парох у Винніпегу, у Шікаго, в Едмонтоні, у Ванкувері. Тепер вже п'ять років працює при великій церкві с. Йосафата в Едмонтоні. Заходами о. Ігумена Каменецького та церква зістала викинчена в середині й прикрашена вітражами.

БУДОВА ДРУГОГО НОВІЦІЯТСЬКОГО ДОМУ

За часів учительства Отця Каменецького монаші покликання почали так сильно зростати, що треба було будувати другий дім. Заходами Отця Крижанівського 12 липня, 1933

р. започатковано будову осібног новіціятського дому при господарці ОО. Василян, три милі на схід від Мондеру. Плян-будови й працю виконав Брат Пасив Стадник, ЧСВВ, при допомозі Братів Домашних і Схолястиків ЧСВВ, Вели-

Брат П. Стадник, ЧСВВ

чина дому виносить 102×40 стіп. Цей дім деревляний, оббитий стокком, має два поверхи, з піддашем.

Від 23 жовтня, 1933 р. Новіціят перенісся на ферму до ново-збудованого дому. А дім у місті перемінено на школу для схолястиків. Там зосереджувалися василіянські вищі студії, філософічні й теологічні. Та з часом показалося, що й ці два дома не вистарчають. Тому частину студій перенесено на схід до Онтарії, а згодом і до Нью Йорку. Від 3-го січня, 1948 р. Новіціят ОО. Василян знову перенісся до міста Мондеру. У цьому домі мешкає тепер 11 Отців, 15 Братів Новиків і 16 Братів Домашних.

о. Венямин В. Бараник, ЧСВВ.

Народився 25. IX. 1899 у Лютовисках, Галичина. Вступив до Чина 1924 р. у Крехові. Свячений на священика 1931 р. Кир Йосафатом Коциловським, ЧСВВ. Приїхав до Канади

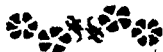
о. В. Бараник, ЧСВВ.

1933 р. Два роки працював у Мондері як професор схолястиків і обслуговував колонії.

Перебирає управу Новіціату 1 серпня, 1935. Ревно займається вихованням Новиків. Вже вийшло гарне число священиків його виховання. Деякі студіюють у Нью Йорку, а два його Новики тепер кінчать свої студії у Римі. Багато Домашніх Братів, що вийшли з його Новіціату, гарно працюють у різних ділянках. о. Бараник був Учителем Новиків від 1. VIII. 1935 до 19. VI. 1941.

Та не довго тішився о. Бараник вихованням наймолодших Василіян. Бо якраз тоді тяжко захорував на серце о. Навкратій Крижановський, тодішній Протоігумен. Передчасна смерть несподівано забрала дорогого Настоятеля. У тому часі першим дорадником Отця Крижановського був о. В. Бараник. Тому мусів займатися справами провінції. По канонічно відбутих виборах назначено Отця Бараника на слідуючого Протоігумена. Цей уряд самовільно звільнив його від уряду учителя Новиків.

Вже минає осьмий рік відколи о. Бараник Протоігуменом. Своєю ревною працею оснував він багато нових осередків, побудував нові дома, підніс студії і розширив місійну працю. У гарній співпраці з Єрархами в Америці й в Канаді веде о. Бараник наш Чин до більшого розросту. Сьогодні о. Протоігумен вдячний Всемогучому Богові, що допомагає йому й цілій провінції у виконанні великої спільної задачі.

о. Микола М. Когут, ЧСВВ

Народився 5. I 1911 у Нескегонінг, Пенсільванія, Злуч. Держ. Вступив до Чина 1926-го року. Свячений на священника 13. X. 1935 у Добромилі. Від 1934 до 1937 кінчив студії у Римі. Приїхав назад до Канади 1938-го року. Був заступником Ігумена у Мондері, також вчив на схолястикаті й обслуговував колонії. Назначено його учителем Новиків 1941-го року. На цій позиції вибув від 20. VI. 1941 до 20. VI. 1943. Опісля покликано його до Гримсбі на Ігумена. По трьох літах ігуменства Свящ. Конгрегація назначила Отця Когута Генеральним консультором Чина в Римі, де він сповняє той же уряд до сьогодні.

о. М. Когут, ЧСВВ.

Щирість, ревність у праці, мила вдача Отця Когута є всім znana. І свої і чужинці мило згадують його. Нераз питають, коли ж Отець Когут вернеться з Риму. Як зачуваємо, Рим для Отця Консультора є замалий, тому часто подорожує до Іспанії, Португалії, Англії, Франції, Німеччини та до інших країв.

о. Віктор Василій Сорока, ЧСВВ.

Народився 26 січня, 1915 р. у Мавнтин Ровд, Манітоба. Вступив до Чина 9-го листопада 1932 р. Свячений на священника 16. V. 1943 у Вінніпегу Ексц. Кир. В. Ладиком, ЧСВВ. Всі студії скінчив у Мондері. Займає уряд учителя

Новиків від 21. VI. 1943 до сьогодні. Крім цього деколи помагає при парохії. Своєю вдачею зєднав собі багато приятелів своїх і чужих по цій Канаді й Америці.

о. В. Сорока, ЧСВВ.

25 ЛІТ ПРАЦІ НЕ ПІШЛО НАМАРґО

За Божою ласкою ми дожили 25-ліття Новіціату ОО. Василіян у Мондері. Довгий це шмат часу. Багато слів заохоти, багато наук треба було дати, щоб світських хлопців виробити на монахів. А ще більше молитви, терпеливості й доброго прикладу вимагає добре виховання. І це все замало. Потрібно Божої ласки, бо без неї нема нічого доброго. Бог благословив працю людей, що всеціло віддалися справі виховання Новиків. Сьогодні по 25-ох роках василіянський Чин в Америці й Канаді має понад 100 членів, що виховалися у тихому Новіціаті в Мондері. Кожний монах мило згадує матірний дім, де він під бачним оком свого духовного Учителя робив перші кроки в духовному житті. Кожний благословить ті хвили переведені на молитві, той час ласк, що їх Предобрий Бог дає добрим Новикам. Хто солідно перейшов і вибув час Новіціату, той буде добрим монахом, священником.

Ми всі вдячні Богові за Його ласки, що зливав і досі так обильно зливає на наш василіяньський Новіціят. Кожний Новик у цей срібний ювілей в особливій спосіб згадує свого Учителя, що поміг йому так багато. А кожний Учитель просить про дальші ласки для тих, що їх Господь покликав до стану законного. Хоч праця виховання була дуже тяжка, однак овочі її тимбільші. Тому ніякий Учитель не жалує того часу, що провів між Божими вибранцями. Нє жалує праці, що її виконав у Новіціяті між Новиками, бо та праця не пішла намарно.

Новіціят під теперішню пору ДРУГИЙ НОВІЦІЯТ ДЛЯ АМЕРИКИ

Від оснування Новіціяту в Мондері аж до травня 1947-го року, всі американські хлопці виховувалися на Новіціяті в Мондері. Та згодом зайшла потреба другого василіяньського Новіціяту в Америці.

На цю ціль закуплено гарний дім у Давсон, Пенсільванія де 10. V. 47 засновано другий василіяньський Новіціят. Першим настоятелем цього дому зівстав Впр. о. Созонт Дидик, а учителем Новиків назначено Впр. о. Іннокентія Лотоцького, що недавно приїхав зо скитальщини.

За старанням місцевих настоятелів і Впр. о. Протоігу-

мена В. Бараника вислано на початок до Новіціату в Давсоні двох Новиків з Мондеру.

Дня 27-го червня 1948р. відбулося торжество посвячення давсонського Новіціату. Їх Ексц. Кир Константин Богачевський відправив Архирейську Службу Божу при співучасті чисельно зібраного духовенства, опісля Впр. о. Протоігумен В. Бараник виконав чин посвяти дому. Патроном Новіціату в Давсоні вибрано Св. Василя.

У свій ювілей 25-ліття мондерський Новіціат бажає висловити свої найщиріші побажання молоденькому Новіціатові в Давсоні. Нехай росте й розвивається для добра Церкви й народу в Америці. Хоч тепер він ще малий, але за

Емін. Кард. Є. Тіссеран у Мондері
Божою поміччу розвинеться і перевищить наш у Мондері.
Дай Боже дожити тих днів.

ЕМІНЕНЦІЯ КАРД. ТІССЕРАН ВІДВІДУЄ НАШІ НОВІЦІАТИ

Вже різні високо-достойні гості відвідували наші Новіціати. Але найвизначнішим гостем, що відвідав василіянські

Новіціяти в Америці й в Канаді був Кардинал Тіссеран з Риму.

Одним з найбільших днів історії міста Мондеру й нашого Новіціату та парохії в Мондері був день 4-го червня, 1947-го року. Того дня місто Мондер, всі сусідні парохії, вся

Новіціятський дім у Давсон, Па, Америка.

Новіціят у Давсон

шкільна дітвора, Отці, Брати, Сестри й сироти витали Емінінцію Кардинала Тіссерана серед великих торжеств. У супроводі Лицарів Колумба, дітвори, кадетів, чисельно зібраних Отців і Сестер та людей запроваджено Його Емінінцію і Преосв. Кир Ніля від монастиря до церкви, де відправилася Архиерейська Служба Божа. Привіт у мовах українській і англійській виголосив о. Віктор Сорока, ЧСВВ, а проповідь по Службі Божій виголосив сам Емін. Кардинал Тіссеран.

На прийняття запрошено Емінінцію до монастиря. Там був святочний обід. По смачному обіді Емінінція сказав до Отців і Братів гарне слово заохоти до духовного життя. Відтак відвідав шпиталь і сиротинець Сестер Служебниць у Мондері. Опісля поїхав до новіціятського дому ОО. Василян на фарми. Там гостив поверх годину, лишив свій підпис в українській мові у памятковій книзі, уділив всім благословення і поїхав до Едмонтону, щоб ще того дня відлетіти до Монтреалю.

Короткі були ці відвідини, але гарно записалися у пам'яті всіх, що були того дня присутні у Мондері.

АРХИМАНДРИТИ З РИМУ ВІЗИТУЮТЬ НОВІЦІЯТ У МОНДЕРІ

У 1934-ому році літньою порою прибув до Канади на канонічну візиту Всесв. і Впр. о. Діонісій Ткачук, ЧСВВ, Верховний Настоятель Чина, з Риму. При цій нагоді відвідав також і Новіціят. Учителем Новиків був тоді о. Василь Каменецький. Новиків у тому часі було 23.

Всесв. о. Архимандрит виголосив в обох домах кілька духовних наук і проводив 8-мо дневними реколекціями. А по відїзді до Риму видав для всіх окружне послання.

У 1947-ому році Всесв. і Впр. Ген. Вікарій, о. Гліб Кінах, ЧСВВ, і Впр. о. Йосафат Лабай прибули з Риму на канонічну візиту до Канади й до Америки. У Давсоні отворили Новіціят для Америки. У Мондері перебули майже шість тижнів. Застали у Новіціяті 15 Новиків і кандидатів. Під кінець візити о. Ген. Вікарій виголосили Братам Новикам духовну науку.

Щасливі ми, що можемо витати у новіціятському домі наших найвищих Настоятелів з Риму.

ПОМЕРШІ З МОНДЕРСЬКОГО НОВІЦІЯТУ

Бл. п. Бр. Мирон Михайло Топорівський, ЧСВВ.

Народився 19. X. 1905 у Старому Краю. Вступив до Чина у Мондері 21. IV. 1931. Перші законні обіти зложив 14. XII. 1932. Майже нагло вмер в мондерській шпиталі 9 липня, 1935. Смерть заскочила його по скінченні філософії.

Померший Брат Мирон гарно відбув свій Новіціят під проводом Отця Кам'янецького. Вже в Новіціяті відзначався великою побожністю, пильністю і був надзвичайно послухний. На схолястикаті крім своєї науки вчив других грецької мови. Мав великий талант до музики. Любив хор. В його особі наша провінція стратила ревного монаха.

Бл. п. Бр. Сотер Стефан Ковальчик, ЧСВВ.

Роджений 18. V. 1914 недалеко Нью Йорку, Америка. Вступив до Чина 18. VIII. 1931. Перші монаші Обіти зложив 2. IV. 1933. Довго мучився, заки помер на серцеву слабкість. Помер у мондерському шпиталі 23 серпня, 1935 року. Був Домашнім Братчиком.

Брат Сотер з природи був дуже тихий, покірний, побожний і терпеливий. Ці чесноти можна було завважити в нього ще, коли він приїхав на Новіціят. У Новіціяті закріпився у цих чеснотах. Хоч терпів дуже, однак ніхто не чув від нього ні слова нарікання. Своєю великою терпелівістю Бр. Сотер присвічував всім. Хоч жив коротко, але зібрав на небо багато заслуг.

Бл. п. о. Василій Володимир Скублений, ЧСВВ.

Побачив денне світло 28. X. 1914 у Пено, Алберта. Походив з дуже гарної родини. Вчився і виховувався в українському катол. Інституті в Едмонтоні. Вступив до Чина 14. I. 1929. Перші монаші Обіти зложив 14. I. 1931. Свячений на священника 2.X. 1933 Преосв. Кир В. Ладикою в Едмонтоні. Від 1938 до 1940 був у Римі на теологічних студіях. Довго хорував на жолудкові боляки. Опісля мусів піддатися тяжкій операції і по ній помер 25 листопада, 1940 на запалення легенів у Римі.

о. Василько помер в опії святости. Невинний був як Новик, праведний як Схолястик, святий як священник. Свідки його праведного життя написали про нього дуже гарні спомини. До сьогодні Отці п Брати в Римі йдуть на

Гріб бл. п. о. В. Скубленого
в Римі

його гробовець, щоб молитися більше до нього, як за нього. Хто знав Отця Василька, хто бачив його поведення, той знав і бачив доброго монаха.

Бл. п. Бр. Аркадій Адам Волошин, ЧСВВ.

Народився 4. XII. 1878. Вступив до Чина 2.IV. 1923. Перші вічні Обіти зложив 26. IV. 1925. Це перший кандидат, що вступив на Новіціят ОО. Василян у Мондері. Ще перед урядовим відчиненням Новіціяту жив у монастирі, як монах.

Новики моляться на гробах Братів

Слабував на сухоти ще від 1933-го року. Помер на вибух крові у неділю досвіта 19. XII. 1943.

- Небіщик Аркадій прожив поперх 65 літ, з того як монах Чина св. Василя Великого 21 років. Був надзвичайно працювятий, послушний і терпеливий. Був Домашним Братчиком.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ

Померли наші спів-Новики. З ними ми відбували Новіціят. З ними ми вчилися і працювали. Та сьогодні їх вже нема між нами. Пішли по нагороду. Добрий Господь покликав їх. Не довго вони жили, але зібрали багато заслуг. Їх праця і молитва, їхні терпіння і хрести сподобалися Ісусові. Смерти вони не боялися, бо часто вони про неї думали,

часто розважали. До смерти вони були готові, бо вже від Новіціату приготувалися до неї. Новіціят поміг їм пізнати правдиву вартість людського життя. Тепер вони вже спочивають по трудах. Про них мило згадала монастирська хроніка. Їхні діла вічні. Ми частенько згадуємо про них, часто молимося. І віримо, що Христос прийняв їх до Себе. Нехай спочивають у спокої. Колись ще стрінемося з ними. Нехай Христос буде їхньою запластою.

ВАСИЛІАНСЬКЕ ЖИТТЯ

ЦІЛЬ ВАСИЛІЯНИНА

Нема вищої ціли, ні нема на світі кращої праці, як праця для неба, для своєї душі й для освячення душ ближніх. Якраз таку ціль назначив Св. Патріярх Василій Великий всім своїм духовним синам. Кожний Василіянин має дбати про своє власне спасення і освячення. Це його перше й найважливіше завдання. Щоб сповнити цю ціль, монахи-Василіяни ведуть життя молитви й праці. Молитва підносить душу до Бога, а праця надає душі силу до побороення життєвих труднощів. Устна молитва, щоденна Служба Божа, св. Причастя, вервиця та інші роди молитви є обовязком кожного монаха.

Та крім праці над своєю душею Василіяни мають обовязок дбати і про спасення ближніх. Через навчання на місіях, в організаціях, у парохіях, у школах і через пи-

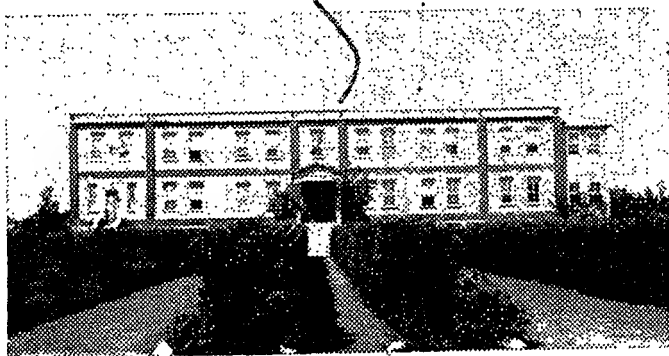
Мондер у тіні хреста.

сане слово та при допоміж приватної і публичної молитви Василіяни завжди і всюди стараються привернути й запровадити якнайбільше душ до Бога. Свята й велика ця ціль.

І до досягнення цієї цілі Бог кличе багато молодців, що лишають марний світ, лишають всі його примани, а йдуть за Христом.

НЕЗАМІТНЕ МІСТЕЧКО

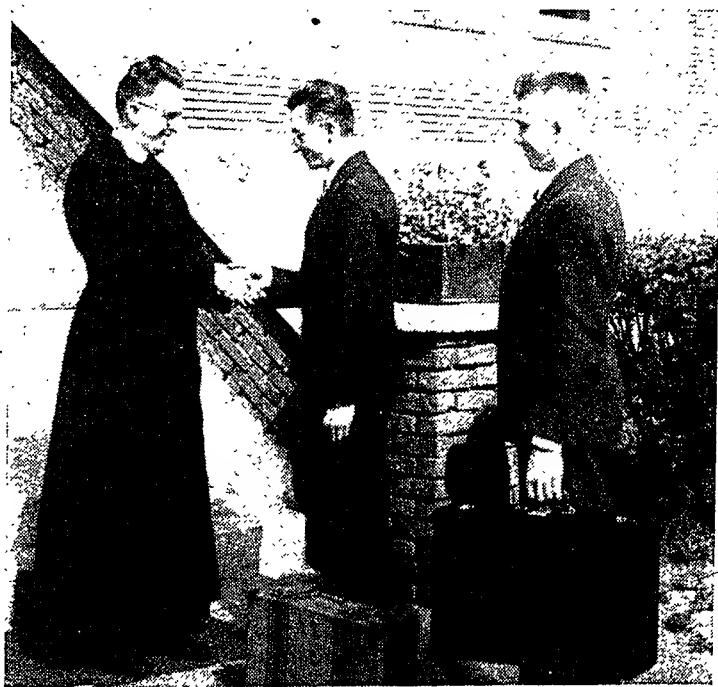
Поверх 50 миль на схід від Едмонтону при головній дорозі лежить мале, незамітне містечко — Мондер. Числить воно ледви півтора тисячі мешканців. Та цим містечком цікавиться і гордиться ціла Алберта, ціла Канада. Бо тут є великі цінності. Це колыска, де виховалися десятки провідників. Мондер мав першу українську школу, перший український шпиталь і сиротинець Сестер Служебниць. Тут

Новіціят ОО. Василян під теперішню хвилю.

Сестри мали свій Новіціят. Тут виховалося понад сто Василян. Мондер дав провідників для Едмонтону, Ванкуверу, Винніпегу, Онтарія, Монтреалю, Шікаго, Нью Йорку та іншим осередків. Тут працювали наші оба Владики, у Мондері два рази бував Митрополит Кир А. Шептицький, сюди приїздили Апостольські Делегати, Кардинали, тут відбувався конгрес 50-ліття поселення Українців у Канаді. Про Мондер знає ціла Канада, весь український світ. Бо звідси розходяться українські часописи, книжки. І тут є василянський Новіціят.

Від 1923-го року до тепер приїхало багато хлопців до Мондеру. Одні були вчені, інші менше вчені; одні молоденькі, інші старші. А всіх їх прикликав до Мондеру Христос. Вони почули у своєму серці голос, щоб вони покинули Нью Йорк, Чикаго, Вінніпег, Монреаль, Едмонтон, щоб покинули ферми чи рівнини. Вони лишили вдома своїх родичів, братів і сестер та приїхали, щоб стати членами великої василіянської родини. Тут за проводом духовних Отців звичайні хлопці виробилися на великих провідників. Стали слугами Христовими й тепер працюють для добра нашої Церкви й для добра нашого українського народу. Щасливі ті, що пішли за голосом Ісуса.

Привіт на порозі Новіціату.

КАНДИДАТУРА — ЧАС ПЕРШОЇ ПРОБИ

Як хлопець вступить до монастиря, то перших шість місяців називають його кандидатом. Він не має ніяких зобо-

в'язань у монастирі. Трохи вчиться і приглядається монашому життю. Кандидат пізнає, чи він спосібний позістати у монастирі. Наука, молитва, веселе спільне життя і спочинок забирають йому весь його час. Пбрядок, взаїмний послух і любов, невинна веселість Братів Новиків і добрий провід роблять життя в монастирі милим.

Постриження юнака в ченці.

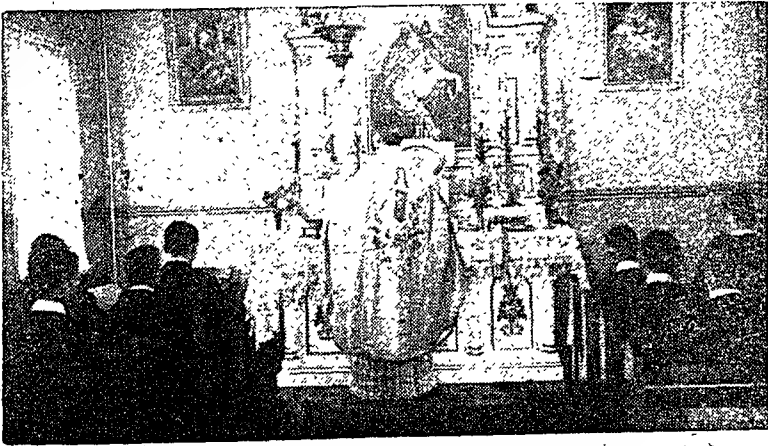
КАНДИДАТ БЕРЕ МОНАШУ РЯСУ

По шістьох місяцях від вступлення кандидат робить вибір: Або бажає бути Василіянином і позістає у монастирі, або є зовсім вільний — може вертатися до дому. За ревне заховання монастирських правил і за добре поведення дають кандидатів монашу рясу. Підчас гарної церемонії у каплиці Учитель Новиків виконує обряд постриження і благословить перший габіт даного кандидата. Відтак надає йому скромну василіянську рясу, вручає гарний хрестик і дає на памятку вервицю. Отці й Брати є свідками цієї гарної церемонії, що триває у пам'яті кожного монаха на ціле життя. Всі моляться за нового Новика і просять Бога, щоб благословив щасливий почин. При тім Учитель Новиків надає кандидатів друге ім'я. Через прийняття нового імені й через облечини Новик чується дуже піднесений, чується щасливий, далеко від світового гамору. Христос в особливіший спосіб дає добрим Новикам відчуті Свою велику лю-

бов. А новий іменник зокрема опікується молоденьким Новиком.

ВИМОГИ НЕВЕЛИКІ

Кожний, що вступає до монастиря, має мати добрий намір служити Христові, Його Церкві у даному Чині. Крім доброго наміру треба й волі дбати про своє спасення і осячення та про спасення ближніх. Самолюбів Христос не

Молитва новиків у стіп престола.

любить. Треба також духа жертви. Бо у монастирі всі мусять бути послухні, покірні і підляглі та мають заховувати спільне життя. А до цього всього треба також сильного здоров'я. Христос жадає дуже мало від тих, що їх кличе Собі на службу.

МОЛИТВА И ПРАЦЯ

Хто вміє добре молитися, той буде добрим монахом. Тому в Новіціаті посвячують багато часу на молитву. Вже раненько починають день молитвою у каплиці. Щоденна Служба Божа й св. Причастя є тою силою, що помагає їм поборювати всі життєві труднощі. Часта сповідь, розважання, духовні читання та інші молитви ділають додатно

на вироблення і освячення молодих душ. Новики й монахи моляться часто за себе, за Церкву, за свій нарід і за всіх.

Крім молитви посвячують час на науку. Бо наука розвиває молодий ум. Без науки й без проводу ніхто не став вченим, не дійшов до чогось у житті. У Новіціяті кожна хвилина використана на якесь добре діло. Займаються там

Перші вказівки на нове життя.

також і ручною працею, що ушляхотнює кожну людину. Упорядковане життя надає Новикам такої веселости, що її не можна побачити поза Новіціятю.

ПЕРШІ МОНАШІ ОБІТИ

Скоро минає рік і шість тижнів від дня облечин. За той час кожний добрий Новик пізнає ціль монашого покликання, пізнає василіянський спосіб життя. Новіціят є властиво приготуванням до перших Обітів, що їх Новик складає при кінці Новіціяту. Підчас тої проби сам Новик випробовує себе, чи він зможе захвати Послух, Убожество й

**“ Обітую убожество, чистоту і послуханіє
в Чині св. Василя Великого”.**

досмертну Чистоту. Набута сила волі, ласка Божа й відповідна поміч зо сторони Учителя Новиків помагає Новикові рішитися. Ніхто не складає Обітів силувано. Бо тоді були б неважні. Коли Новик справді покликаний, то святі Обіти для нього є найбільшим скарбом. День перших Обітів, це цілковита посвята Богові своєї волі й всього того, що вяже людину зо світом. Коли Новик бажавби вийти з монастиря,

то повинен це зробити підчас проби. Бо Обіти обов'язують до смерті.

ВАСИЛІАНСЬКІ СТУДІЇ

Хто зложив Обіти з наміром стати священиком у Чині ОО. Василіян, той має перед собою багато праці, заки дійде до престола. Щоб бути добрим схолястиком, то треба передусім великої пильності в науці. Крім цього треба також таланту до науки. Багато можна набути молитвою і силою волі. Кожний василіянський схолястик мусить найперше перейти кілька літ гуманістики, цебто всю вищу шко-

Василіянський студент при книжці

ду включаючи мови. Опісля слідує два роки філософії і кілька літ теології. Студії є розміщені по різних домах. Зміна місця і зміна професорів дуже додатно діляють на молодого студента. Властиво підчас студій василіянський схолястик має рішатися чи має стати парохом, чи буде займатися місіями, чи буде вчити, чи буде організатором, чи стане письменником або журналістом. Можна вибрати собі різні галузи, але всі мусять перейти загальні студії богословії. Отці професори виховують не лише ум студента, але також звертають увагу на вироблення душі. Бо священик без серця, не є священиком. А Василіянин без василіянського серця, не є Василіянином. Молитва, сталий догляд і батьківська любов найбільше впливають на душу молодого студента.

СТУДЕНТИ НАБИРАЮТЬ ПРАКТИЧНОГО ЗНАННЯ

Крім практичного курсу бесідництва василіянські схолястики стало мають нагоди до набування практичного знання. Вони видають свій студентський журнал і так вправля-

Студенти виїжджають на катехизацію.

ються у письменництві. Літом вчать катехизму, провадять рідну школу, займаються концертами, музикою, часто подорожують і в той спосіб пригтовляються до життя.

“Веселе, щасливе, хлопяче життя”

БЕЗ РОЗРИВКИ НЕМА НАУКИ

Кожний студент потребує розривки. Відсвіження і рух надає людині розмаху в житті. Тому василіянські Новики і Схолястики щодня мають багато веселої розривки: чи то їздять лижвами на льоді, чи бавляться “бали”, чи йдуть на прогульки. У часі вакацій кілька-тижневі купелі, різні подорожі й уміркована фізична праця багато причиняються до відпочинку духа, надають багато ініціативи. Справді веселе й безжурне життя василіянського студента.

ТОРЖЕСТВЕННІ ОБІТИ

Скоро минає час при книжці чи при праці. Молодий Василіянин ледви чи спостереже, що вже час на вічні обіти. По кількох літах від звичайних обітів монах складає професію. У неділю чи у велике свято підчас співаної Служби Божої

Приносить себе в цілопальну жертву

Найвищий Настоятель відбирає присягу. При св. Тайнах і при співучасті людей монах торжественно обітує. Простенькі ті слова, але мають вони велике значення.

При цьому торжестві Настоятель накладає молодому монахові на груди параман, хрестик, вервицю, одіває його в мантию та інші відзнаки. День професії є пам'ятний у житті кожного монаха. Щасливий той, що відважився стати монахом.

**Професи в день Торжественних Обітів
НИЩІ СВЯЧЕННЯ**

Ласка Божа довершує великих діл. Васи́ліянський студент скоро йде вперед. Недавно поїхав до Грімсбі, а вже скінчив вищу школу. Заледви устаткувався у Нью Йорку, а вже скінчив

Піддякони

філософію. І так йде все скорим кроком. Недавно зачав вчитися теологію, а тут уже приходить час свячень.

ДИЯКОНАТ І ТАЙНА СВЯЩЕНСТВА

По довгому ожиданні, по довгих молитвах і приготуваннях вкінці приходить черга зібрати овочі довголітньої праці. Приїжджає Єпископ, показують йому свідоцтва й тої годиться причислити молодого Василиянина до дияконської служби.

Згодом приходять кінцеві іспити. Молодого диякона охоплює радість, бо він вже скінчив свої студії. Здається, що недавно тому лишив він світ, може й тяжко йому було кидати все. Але Христос дав йому велику заплату за ту ма-

Диякони при престолі

лу жертву за себе.

Сьогодні молодий Василиянин з рук Єпископа одержує власть велику. Від тепер він буде слугою престолоа. В імені Христа буде він уділяти святих Тайн, буде служити душам, що прагнуть жити по Божому. Його молитва за живих і померших буде линути до неба.

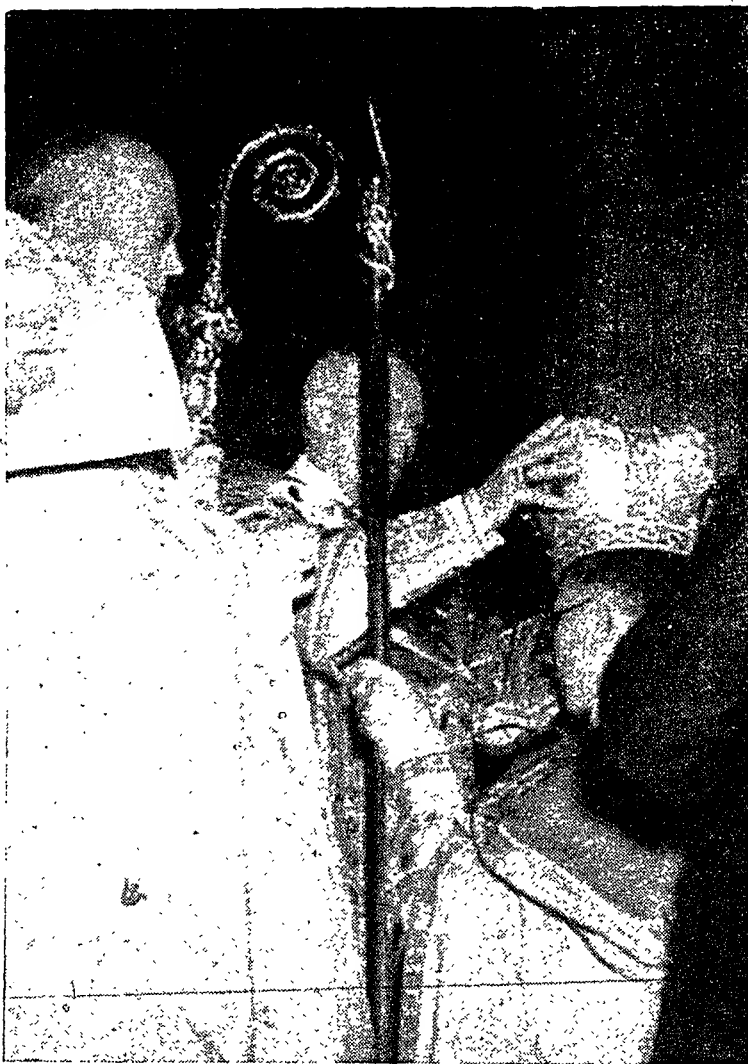
Щасливий той, що його вибрав Христос Собі на службу. Щасливі ті родичі, та рідня і та парохія, що видала за себе слугу Божого — священика. Яка радість для всіх. А найбільше щасливий сам священик, бо його Христос призначив до великого й святого діла.

Василіянин одержує Тайну Священства

ОСОБЛИВИШИЙ ОБІТ

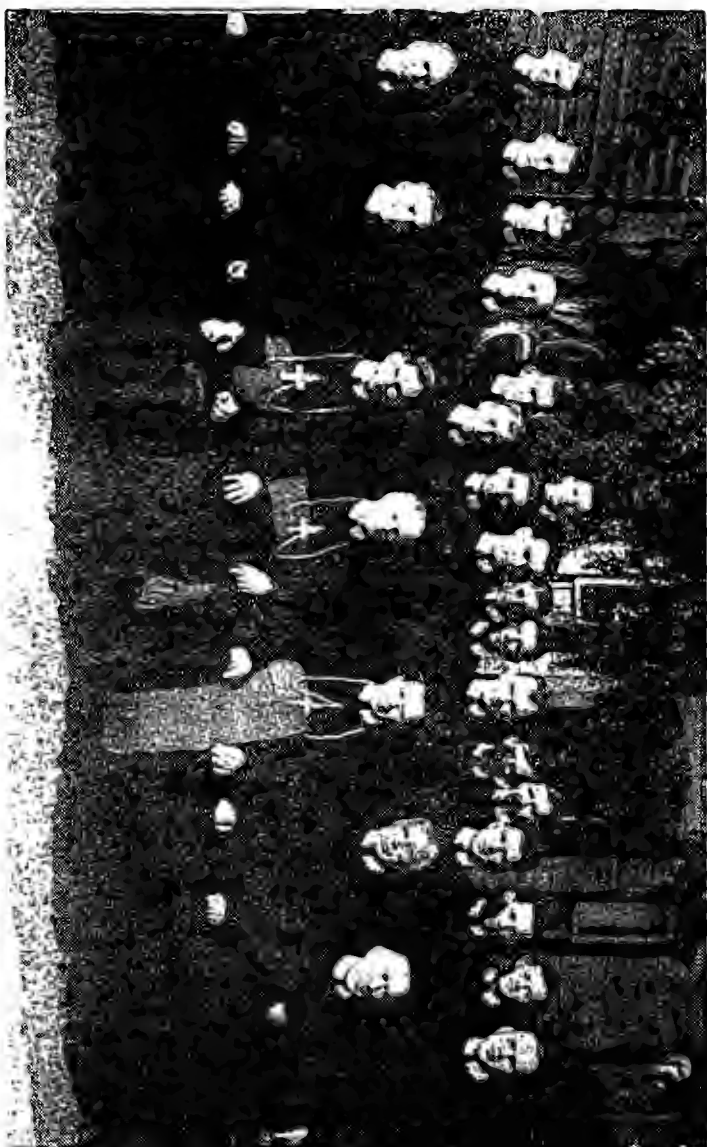
До звичайних обітів убожества, чистоти й послуху кожний Василіянин додає при професії окрему обітницю: складає вірність Апостольському Престолові. Від тої хвили він є підляглий не лише своїм настоятелям, але зокрема він є готовий підчинитися у всім Апост. Столиці. Чи покличуть його на місії до Канади або до Америки, чи схочуть післати його до Бразилії чи до Аргентини, чи покличуть його до Риму — він на все готовий. Бож він присягав особливіший послух. Св. Церква знає про тайний василіянський обіт. І часто в імені св. послуху дає Василіянам великі й тяжкі прикази. Часто вибирає зпоміж Василіян кандидатів на Єпископів.

Василіянин наділений Єпископською гідністю
(Преосв. Ніль Саварин)

Василіянин на владичому престолі
(Преосв. А. Сенишин ЧСВВ)

Тру Брадунки-Басулини елблугорь Т румсџи

РІЗНОРОДНА ПРАЦЯ

У початках піонерської доби місійної праці в Канаді відмінна була праця, як сьогодні. Тоді один священик обслуговував величезні простори. Парохій ще не було. Люди не громадилися в групи. Сьогодні інакше. Канада й Америка мають сотки парохій. А в тих парохіях життя розвинулося до великих розмірів. Там є товариства, школи, Інститути, на-

Церква ОО. Василян у Мондері

о. В. Шевчук, ЧСВВ
теперішній Ігумен новіціятського дому

рідні дома, всякі підприємства. Ростає молода генерація канадійських Українців. Треба їм дати провід. Правда — є вже й світські провідники. Але до сьогодні священник є першим провідником у кожній громаді. Він мусить бути готовий допомогти у кожному ділі. На священника дивляться, як на найвірнішого приятеля. Наш нарід любив старших Отців Піонірів, але не менше також любить і тутешніх Отців. І священники люблять працювати для народу. Бо ж на це вони посвятили ціле своє життя. А праця сьогоднішнього священника є велика й різnorodна.

Рідна Школа в Мондері

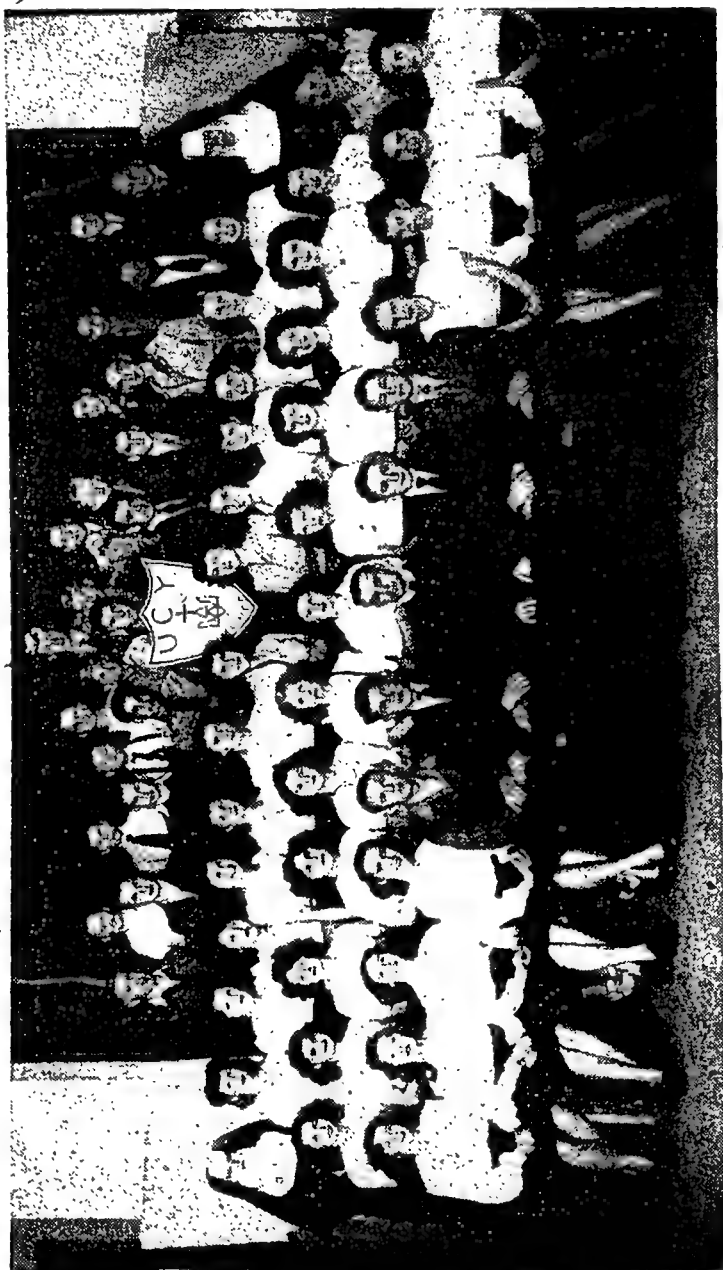
МОНДЕРСЬКА ГРОТА ПРИТЯГАЄ ЛЮДЕЙ

Щороку в Мондері відбуваються великі празники, конгреси, та різні зізди. Кожне торжество виходить величаво. Грота біля монастиря представляється гарно, своїм видом, притягає багато людей. Високий срібний хрест, кілька каплиць, стації Хресної Дороги, різні статуї, водограї та різnorodні живоплоти й цвітники, це все приманює сотки-тисячі людей зблизька й здалека. Паломники приїзджають з усіх провіцій Канади, щоб побачити мондерську Голгофту, щоб у тиші помолитися разом з монахами. Мондер називають вірні люди, малим і тихим канадійським Римом.

Цю монастирську гроту збудував й прикрасив Впр. о. П. Боднар, ЧСВВ при допомозі інших Василіян-монахів.

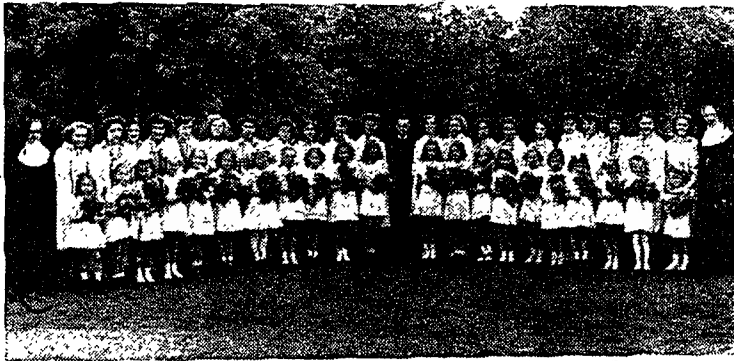
Грота біля Новіцяту в Мондері

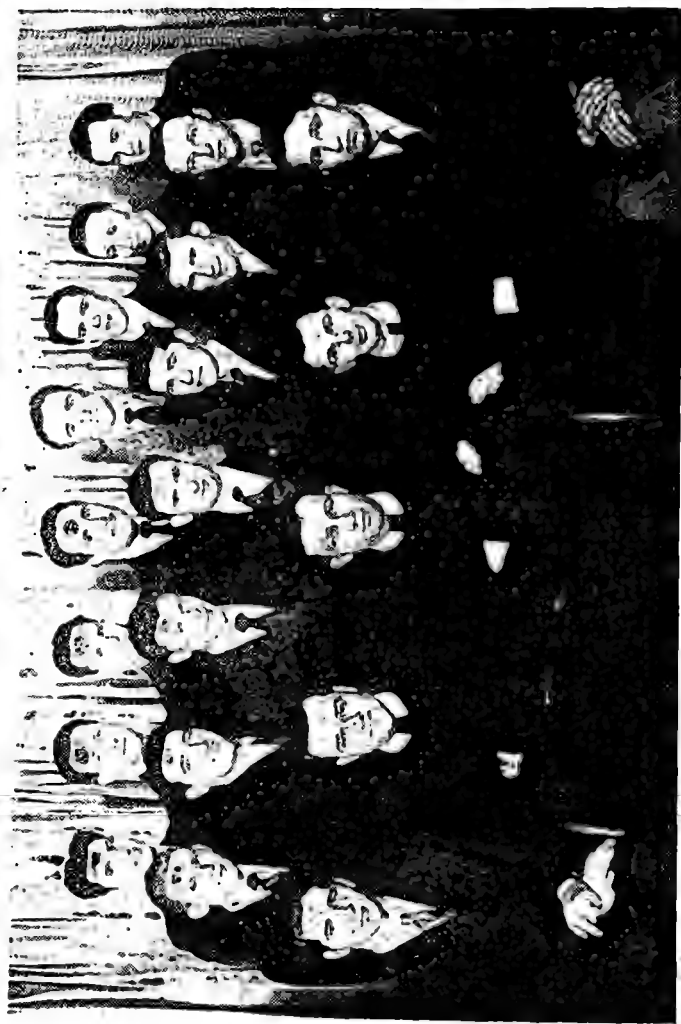
У.К.Ю. при парохії в Мондері

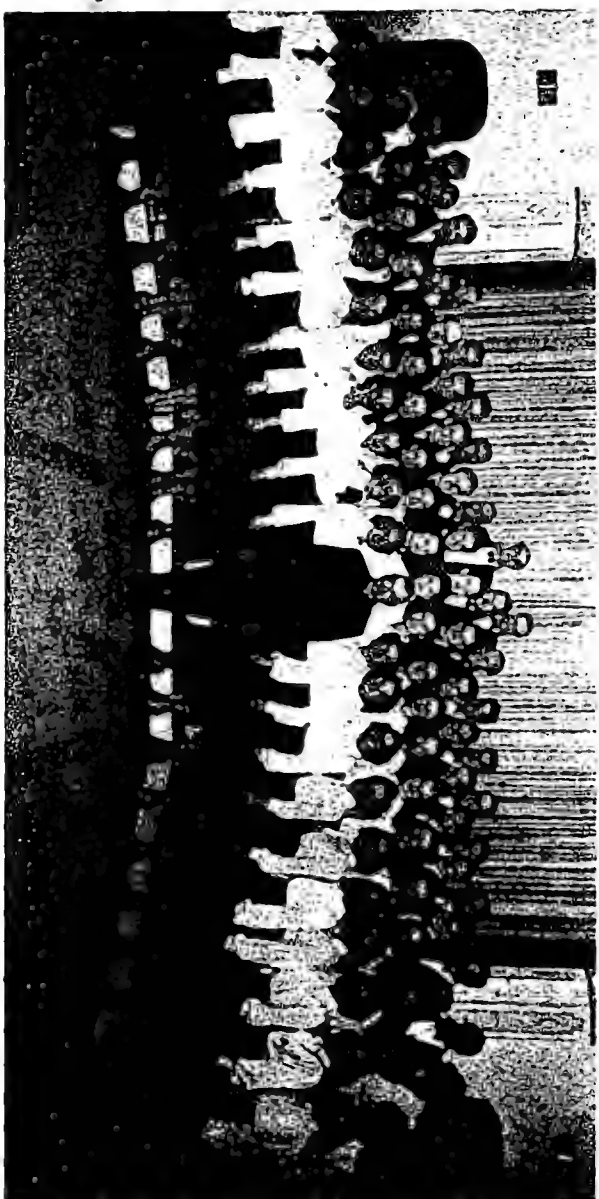
Василіянин виголошує місійну науку
(о. М. Марків, ЧСВВ)

“Діти Марії” при парохії в Мондері

Виховна праця ОО. Василян в Інститутах

Виннігський хор під диригентурою Василянна о. Б. Слободи.

Василіяни плекають музичну культуру

**І фільмова штука не
чужа Василіянинові**

ПИСЬМЕННИЦЬКА ПРАЦЯ

Св. Василій вірив не лише в силу живого слова, але також писав різні проповіді, листи та інші твори. Його друковане слово досі має велику вартість.

ОО. Василіяни по всі часи дбали й сьогодні дбають, щоб добрі книжки й часописи розходилися на цілий український світ. У тій цілі засновують друкарні, закладають бібліотеки й заохочують молодих монахів свого Чина, щоб ті бралися до пера. Кожний Василіянин має нагоду бути письменником. Вже від перших літ схолястикату Отці вправляють молодих студентів у писанні. А хто з природи має талант на письменника, того сталим заняттям є писання, редагування. У Чині письменник має всі засоби, щоб міг визватися як слід у своєму завданні.

о. М. Романович, ЧСВВ
основник і 1-ший редактор "Світла"

МОНДЕР — ДРУГА ЖОВКВА

Василіянський Чин у Канаді через увесь час свого побуту прив'язував велику вагу до друкованого слова. Отці спроводжували для своїх вірних з Жовкви "Місіонарі", календарі і духовні книжки. Однак показалася потреба мати на місці більший склад книжок духовного і світського змісту, щоб дати здоровий корм для старших і молоді, а виперти злу лектуру, що її поширяли часто інші українські книгарні.

БІБЛІОТЕКА ДОБРИХ КНИЖОК

В осені 1934 р. о. Дамаскин Попович, ЧСВВ основує "Бібліотеку Добрих Книжок" спроваджуючи книжки з Жовкви, з накладні М. Таранька, Скали, а пізніше з амер. Свободи, Сирітського Дому в Філадельфії, з Бразилії, а вкінці з Німеччини (на "скитальщині"), Чехословаччини (вид. Благовісника) і Бельгії.

Тепер БДК має на складі ок. 2000 томів крім своїх ви-

о. Д. Попович, ЧСВВ
директор "Бібл. Добрих Книжок"

дань. БДК видала кілька каталогів своїх книжок і заклала 10 бібліотек по парохіях у Канаді. На жаль, молода українська генерація замало читає укр. книжок. Тим відчужується від матірнього пня і від своєї культури та губиться у чужому морі. Рідна школа, вакаційні курси, катехизми, і про-світні, приступні підручники для них і поширення добрих популярних укр. книжок — можуть зарадити бодай в частині тому процесові згубної асиміляції.

ДРУКАРННЯ ОО. ВАСИЛІЯН У МОНДЕРІ

У літі 1936 р. куплено малу "гордонку", що на ній друкувалося перші "Самоосвітні Листки", набирані в "Укр. Вістях" в Едмонтоні. Також вислано Бр. Павла Полянського, ЧСВВ до Едмонтону на науку друкарства. А 1937 р. куплено власний лінотип, що на ньому зачали у травні 1938 р. друкувати релігійний двотижневик "Світло" під редакцією о. М. Романовича, ЧСВВ.

Друкарня ОО. Василіян у Мондері

о. Андрей Трух ЧСВВ.
Редактор і письменник

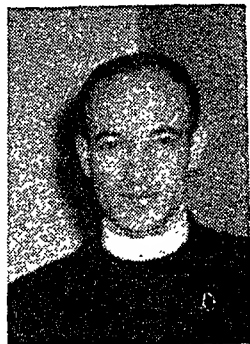
Бр. Павло Полянський
Друкар ЧСВВ.

У власній друкарні видано досі 9 "Самоосвітних Листків" для поглиблення катол. світогляду, около 25 інших книжок більших і менших, понад 25 тисяч прим. молитовників та інші релігійні й світські видання. Від 1939 р. почали виходити календарі Укр. Родини. У друкарні знаходиться також власна клішарня і переплетня, заснована 1940 р.

Тепер коли Видавництво і Друкарня в Жовкві знищені

Теперішній редактор
"Світла" при праці

о. Е. Білик ЧСВВ.
редактор
"Юнацтва"

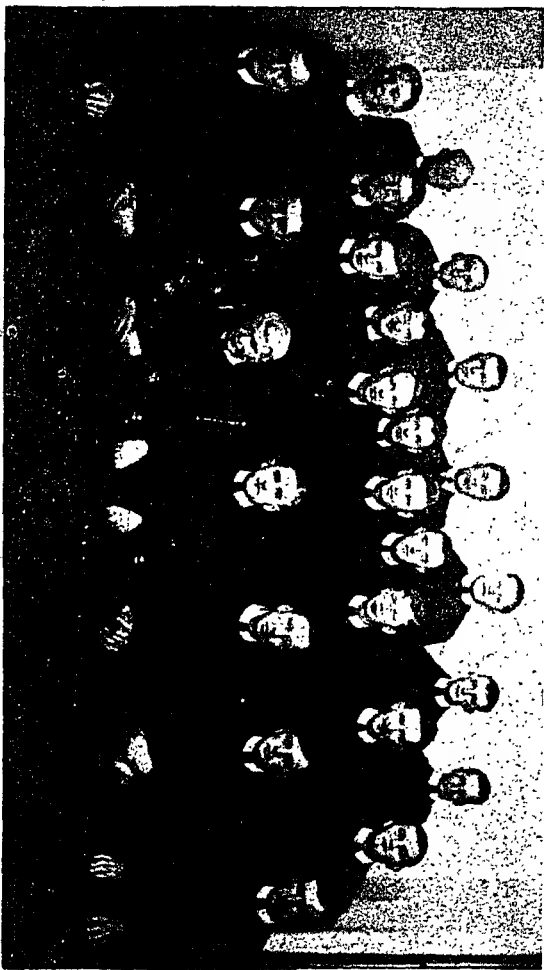
більшевиками. Мондер переймає її роль і розсилає свої книжки по цілому світі, де лиш розкинені наші воєнні скитальці.

Друкарі при пресі

ДОМАШНІ БРАТИ

У багатьох випадках юнаки відчувають у душі голос піти за Ісусом, вступити до монастиря, але не бажають бути

Домашні Брати в Мондері

священиками. Чин св. Василя Великого приймає таких юнаків, або й старших, що їм не можливо було б стати священиками. Вони стають Братями Домашніми.

Вже у Новіціяті кожний Братчик приучується свого ре-

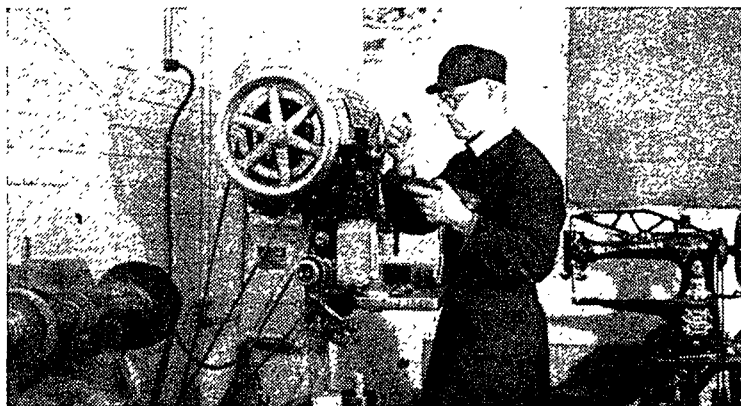
Брати кухарі при своїм занятті

мєста. А по Обітах Настоятелі приділюють, до чого хто своєю вдачею надається. Життя Домашних Братів є спокійне й веселе. Вони не мають відвічальности за спасення душ,

Кравецька штука при Новіціяті

менше наражені на спокуси того світа, їх совість чиста. Хоч їхні заняття звичайні, однак в очах Бога їх праця рівняється праці священників. Вони працюють як друкарі, кухарі, кравці, шевці, столярі, огородники, займаються пасікою, оброб-

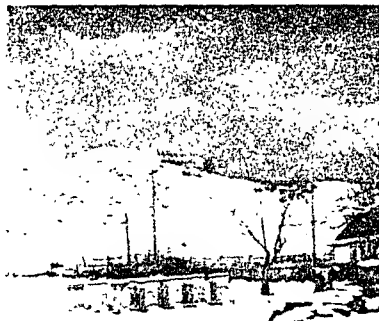
І швець не дармує

ляють сади та дбають про порядок у церквах. Одним словом — Домашні Брати є серцем-машиною кожного монастиря.

Багато посвячується на таку службу у винограднику Христовому. Може й ти маєш охоту стати в ряди Домашніх Братчиків. Напиши чимскорше до Новіціяту ОО. Василян.

У василіянському винограднику.

Наша пасіка

Фарма Василян з лету літака

Домашні Брати на прогульці

Подай своє прохання, а вони певно приймуть тебе. Будеш щасливий.

ЛЮБОВ ВАСИЛІЯНИНА ТРИВАЛА

Чин св. Василя Великого дає повне удержання всім своїм членам на ціле їхнє життя. Коли монах розстанеться з цим життям, тоді кожний Отець Василянин править за помершого Служби Божі, а всі жертвують св. Причастя та інші молитви. Кілька разів до року мають окремі богослуження за

І по смерті не забувають монаха

померших членів свого Чина. Братня любов Василянина триває ціле життя, і сягає широко. Треба мати василянське серце, щоб любити, так як вчить св. Василій. Якщо ти бажаєш, щоб і за тебе молилися Отці й Брати Василяни, то скажи собі: "Я мушу бути Василянином."

“Усе для Тебе,
Пресв. Ісусове Серце!”

СЕРЦЕ ЗА СЕРЦЕ

ОО. Василіяни завжди клали велику вагу на набоженство до Серця Христового. Вони поширили це набоженство по цілій Галичині. Занесли вони прапор Ісусового Серця і сюди до Канади. Тут посвятили свою провінцію Серцю Христовому. Кожний Василіянин зокрема посвячується цілий Христ. Серцю, віддає серце за серце. А запалений великою любов'ю Ісуса несе Його прапор між свій нарід. ОО. Василіян перші зорганізували серед нашого народу Брацтво Христ. Серця, поширили Апостольство Молитви, завели винагородні богослуження в перші неділі й перші п'ятниці місяця.

І ти молодче, можеш посвятитися цьому Божому Серцю, можеш і ти нести Його прапор, коли станеш у наші василіянські ряди.

Мати Божа й Мати наша

ПІД ПОКРОВОМ МАРІЇ

Коли юнак виїжджає до монастиря, то прощається з своєю мамою веселим “до побачення”. Лишає він вдома ту найдорожчу йому особу, а сам їде далеко. Не знає він коли вернеться додому. А як вернеться, то не на довго. Мамі юнака тяжко розстатися з сином, але вона великодушна для Бога.

У монастирі після святої традиції юнак вибирає собі другу Маму — Пречисту Діву Марію. Їй посвячує він свою любов через т. зв. Синівство. Її любить він вірно, як колись вдома любив свою маму. А Марія голубить свого сина, бо бачить його щиру любов.

У василянському Чині вже 1600 літ Цариця неба й землі зазнає великої слави, чести й пошани. На Її честь говорять всі монахи щодня вервицю, відправляють молебні, до Неї так часто звертаються по поміч. Під Її покровом голосять святі місії. Хоронять Її чудотворні образи, відбувають великі прощі, поширяють Її почитання між молодю.

Молодче, хоч маєш вдома маму, не бійся лишити її, а вибрати собі Марію. Марія полюбить тебе, буде благословити твої кроки. І ти будеш щасливий під оком другої Мами, Марії.

Св. Отец наш Василий Великий
Отец св. Церкви

ПАТРИАРХ ВАСИЛІАНСЬКОГО ЧИНА

Св. Василій народився у Кесарії, Мала Азія, поверх 1600 літ тому. Походив він з багатого роду. Родичі, бабуса, сестра Макрина й три брати Василя стали святими. А сам Василій перше покінчив університетські студії, згодом після традиції охрестився і став подорожувати до Єгипту, Палестини й Сирії. Там приглянувся пустинному життю, опісля вернувся в рідні землі і заложив перший монастир. Сам віддався монашому життю і 365 р. списав св. Правила для своїх монахів. Оснував нові монастирі, став Архиепископом, боронив Христову Церкву перед єретиками, написав великі твори, опікувався вірними. По тяжких трудах, вичерпаний на тілі, віддав свою душу Господеві у 49-тому році життя.

За його великі заслуги і за його святе життя Бог прославив Василя святим. А св. Церква причислила його до Отців Церкви. Його проповідями, листами та іншими творами Церква дорожить як великим цінним скарбом. І в Церкві і в історії Св. Василій остався Вслийкий.

Св. Василій перший започаткував спільне монаше життя. А всім своїм синам дав приклад, як вони мають служити Богові. Його засадою було як найбільше подобатися Богові й плекати між братами любов. До сьогодні любов є першою чеснотою у василіянському Чині.

Юначе, як бажаєш любови, прийди до нас, а тут її найдеш

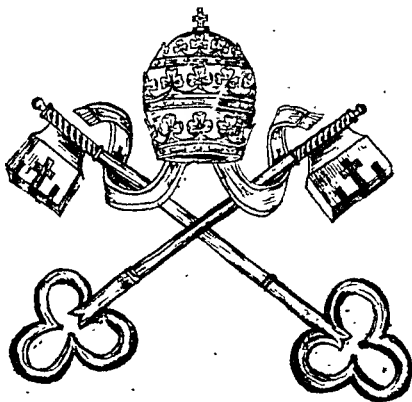
Св. Священномученик Йосафат Кунцевич ЧСВВ

НАШ РІДНИЙ СВЯТИЙ

Св. Йосафат народився у Володимирі Волинськiм на У-
країні в 1584 р. Походив з міщанської родини. Виховувався
у Вильні, де у 20-ому році життя вступив до монастиря ОО.
Василіян. Там ревню вчився, молився та приготувався до
праці над наверненням незєдинених. Як Архимандрит, Є-
пископ і Архиепископ виказав надзвичайну ревність. Зне-
навиджений схизматиками за свою працю, скоро впав жерт-
вою. Його брати по крові замучили його 12-го листопада
1623 р.

Святий Єпископ проляв свою кров за зєдинення
Церков. Св. Йосафат — це найбільший український Святий,
це найбільший любитель свого народу. А віддав своє
життя, бо любив схизматиків і бажав привернути їх до Хри-
стового Намісника. В спадщині св. Йосафата ми одержали о-
собливішу любов св. Церкви та Її Верховного Наставника
Папи Римського. Цю любов ми виявляємо окремим обітом
послуху Апост. Столиці. Крім цього св. Йосафат навчив нас
надприродної любови свого народу.

Як ти, юначе, хочеш відзначитися тими прикметами —
вступай до нас, а станеш справжнім католицьким патріотом
у найкращому значенні цього слова.

Зореслав

ХОДИ ЗА МНОЮ

Коли знеможений борбою
заллюсь потоком гірких слез,
Все чую голос, мов з небес:
— “Мое дитя, ходи за мною!.....”

Нераз душа моя питьмою
Покрита, стогне серед мук,
Тоді я чую тихий звук:
— “Мое дитя, ходи за мною!.....”

Коли я голодом, спрагою
знесилений валюся з ніг,
то чую голос: “Я твій Бог,
Ти не лякайся, ходи за мною! ”

Іду, Ісусе, хоч у бою
Нераз я впав од перемог,
Іду страждати без трівог,
Щоби й радіти враз з Тобою.

ПРО ЗАКОННЕ ПОКЛИКАННЯ

ЧОМУ ХРИСТОС КЛИЧЕ?

Нема на світі кращої праці, як праця для неба, для добра душ, що потапають у морі зіпсуття і гріха. А нею є саме праця монаха-священника.

Найвищий провідник Церкви, Папа Пій XII, заявляє, що все добро, що його зділала для світа християнська цивілізація, можна й треба завдячувати в першій мірі наукам і працям католицьких священників. Це загальна опінія, що пересічний священник, за час свого життя, може приєднати для неба около п'ять тисяч душ. Якеж проте мусить бути щастя тої родини, що видала зо себе хочби й одного священника-монаха. Яке обильне Боже благословення буде спливати на ту родину, на тих родичів, що віддали на службу Христа свого сина. Як багато користають з молитов та заслуг того священника всі рідні, живі й померші. А кілько добра для душ, слуг світа і гріха приносить вже сам приклад життя вірного священника-монаха. Вже сам приклад священника дає зіпсуютому світові більше науки, надії і сили, як незнать які аргументи хочби й найвченіших.

Який відмінний бувби світ, якщоб кожний відповідний юнак вибрав собі за завдання життя-працю для Христа і для добра людських душ. А якщо Христос кличе когось на монаха або на священника, а цей відвертається і не слухає того голосу, що тоді? Хто буде навчати, кормити, провадити до неба та молитися за ті душі, що ними, з Божої волі, мав заопікуватися той священник, котрий ще будучи молодцем, погордив та відкинув ласку покликання? Що станеться з тими душами? Хто буде за них відповідати?

НЕРАЗ ТЯЖКО РІШИТИСЯ

Деколи трудно розпізнати чи хтось справді має ласку покликання. Це найкраще можна розпізнати зо спонук, що їх хтось наводить. Є три групи спонук до покликання і тут їх подаємо.

Перша група: віддячитися Богові за Його любов і добродійства, бажання краще Бога пізнати, полюбити та наслідувати; помагати спасати невіруючих, злих католиків, умираючих, терплячих, відкинутих, пригноблених; бажання лекше уникнути гріха і пекла та одержати більше заслуг на небо. Хто відчуває котру небудь із цих спонук, цей може бути певний ласки покликання і тому повинен за нею піти.

Друга група: відчування, що хтось має бути священником;

любов молитви; відраза до світа і його забав; бажання сповнити волю родичів або кого іншого; бажання знайти особистий спокій; бажання допомогти другому. Цього рода спонуки не вказують на правдиве покликання, хіба що їм товаришить бодай одна зо спонук з першої групи. Однак через ці спонуки можна виробити в собі правдиву спонуку й одержати правдиве покликання.

Третя група: забезпечитися на старість, уникнути родинних труднощів, увільнитися від клопотів, улекшити родичам удержання решти родини, дотримати даного комусь слова. Ці спонуки зовсім не є зопорукою ласки покликання. Навпаки, вони вказують на фальшиве розуміння монашого життя. Хто наводить такі спонуки, нехай навіть не мріє про щастя у монашому чи священничому стані, бо ці спонуки зовсім не є ознакою покликання.

У всіх випадках найкраще порадитися священника у справі свого покликання, а опісля піти відважно за його вказівками.

КОЖНИЙ СТАН МАЄ ТРУДНОЩІ

Звичайно буває так, що особа з правдивим покликанням натрапляє на різного рода труднощі. У справі покликання найбільше старається перешкодити злий дух, бо він знає, які великі успіхи для Христової справи може osiąгнути хочби й одне покликання. Тому він звичайно підсуває такі труднощі: ти вже за старий; ти негідний; можеш помилитися; ти ще за молодий; може не витриваєш; опісля не знесеш неслави виступлення; не будеш там щасливий; вже є досить священників-монахів; подумай, чого ти вирікаєшся; чекай, не спішися і т.д. Ці замітки всі неслухні, бо питання про відповідний час віку повинен ти віддати під рішення священника. Багато святих зачинали наше життя в найраншій молодості. Про пізній вік не журися, бо ліпше пізно віддатися Богові, як ніколи. Ти не такий грішний як був Августин, що з нього Христос зробив великого святого.

Чи страх перед помилкою стримавби тебе від вступлення у стан супружй? Якщо ти зробиш все зо своєї сторони, не треба лякатися про витривання у монашому стані. Не треба боятися про неславу виступлення, бо ти не наміряєш виступити, а навіть якщо вступиш, то чи не ліпше спробувати і виступити як зовсім не пробувати і ціле життя жити в непевності? Щодо щастя у монашому житті то подумай: хто більше обіцює і дає щастя своїм слугам — світ чи Христос?

Вже досить священників? Ні! Побільши їхне теперішнє число в десятеро, а ще не буде досить. Чи маєш думати про це, чого ти вирікаєшся? Ні! Думай про це, що ти отри-

муеш — Бога. Може маєш ще чекати, не спішитися? Чому? Щоб дати Богові тільки останки твого життя і праці?

ДИЯВОЛ — ПЕРШИЙ ВОРОГ ПОКЛИКАННЯ

Так. Найбільший ворог покликання — це диявол. Та після нього найстрашніший ворог — ти сам. Може думаєш собі: “Я не відчуваю особливішого прив’язання до релігії.” — Цього зовсім, зовсім не треба. “Я боюся вступити до монастиря.” А хтож не боявся? Це щось занадто велике, щоб при ньому не відчувати страху. “Я не маю здібностей.” — Звернися з цим до священника і піди за його вказівкою. “Боюся труднощів.” — Ніде не знайдеш їх менше, як у монашому житті. “Я люблю забави, прогульки.” — Як так, то ти чисто нормальний. Для таких саме є монаше життя. “Я хочу мати родину...” — Цього саме ти зрікаєшся задля Христа, з любови до Нього. “Я не зможу заховати монаших обітів.” — Полиши це до вирішення священникові. “Законне життя не для мене.” — Хіба тільки тому, що ти не маєш відваги і не є щедрий для Бога, що дав тобі все, що тільки маєш.

СПРОТИВ РОДИЧІВ

Всякий спротив родичів у справі покликання дітей до стану законного переважно походить зо слабкої віри і нерозуміння величчя ласки покликання. Коли родичі подають якісь причини, то треба брати їх під увагу, але не допустити, щоб родичі, чи їхні сльози відвернули нас від найбільшої любови у світі. Неодну молоду душу зломив у покликанні й зробили її нещасливою на ціле життя самі родичі.

Якщо ти конечно потрібний вдома для удержання родичів, то священник тобі це скаже. Зрештою, це було б певним знаком, що Бог тебе не кличе — принайменше не тепер.

ПОЗНАКИ ПРАВДИВОГО ПОКЛИКАННЯ

Є деякі певні знаки, що по них можна переконатися про правдивість свого покликання. Ось вони: уміркована певність, що зможеш провадити таке життя; переконання, що того рода життя є приємніше Богові, безпечніше для тебе, корисніше для твоєї родини, для світа; фізичні і моральні здібності до такого життя; довше зацікавлення монашим життям; смуток і тривога на згадку, що не відповідаєш на ласку покликання. Треба завжди пам’ятати, що всякі думки проти покликання звичайно підсуває диявол або злі люди. А це тому, щоб відвернути тебе від того найбільшого щастя.

ТРЕБА ТАКИ РІШИТИСЯ

Як зробити остаточне рішення? не треба і згадувати, що найважливішою річчю в розпізнанні покликання є щира молитва. — Молитва допомагає здійснити й найтрудніші плани. При допомозі молитви душа набирає відваги й щедрости для Бога. Покликання можна використати або затратити через молитву або її занедбання. Однак є ще й інші способи, як дійти до остаточного рішення.

На приклад: виписати собі всі причини, що склонюють нас до покликання і що відвертають від нього; списати, що любимо, і до чого маємо велику відразу: (пр. молитва, родина, спокій і т.д.) Розваж обі сторони з наміром наче ти мавби порадити кому іншому, що знаходиться у твоїх обставинах. Тоді приміни своє рішення до себе. А побачиш розумний вислід.

Щоб ще краще зобразити собі вартість різних родів життя, уяви собі, що ти на смертній постелі дивишся взад на своє життя як монаха, священика, батька родини... Як монах і священик ти щоденно приймав Христа до свого серця; ти багато молився; працював ціле своє життя тільки для Христа; все, що Христове, було твоє, а що було твоє, — це було й Христове. Як батько родини, ти часто..... Як заможний властитель, ти..... Як бідний зарібник, ти..... як добрий слуга чи підданий, ти..... Котрий з цих образів спричинює тобі тепер найбільше радости, а котрий тривожитиме тебе в годині смерті?

Щоб собі ще більше допомогти, зроби ще й таке: переведи один день так, наче ти вже рішився вступити в монаше життя. Напиши наче лист до Христа, заявляючи Йому, що ти рішився за Ним піти. І скажи Христові, чому ти рішився. Випиши і підпиши заяву, що ти заховаєш монаші обіти. Напиши до родичів або скажи їм про своє рішення. Напиши до приятелів, любих. Напиши лист ще й до якогось уявленого монастиря зо запитом, чи і коли тебе можуть прийняти. По цьому всьому спиши всі свої вражіння з цього мнимого рішення. Підопри лист до Христа, заяву обітв листи до родичів, приятелів, монастиря молитвою. Приглянься своїм теперішнім вражінням і запитай себе: чи твоє мниме рішення піти за Христом наповнило тебе якимось внутрішнім задоволенням і успіхом? А чи зміна твого рішення занепокоїла тебе, лишаючи невдачі життя? У цей спосіб при допомозі молитви зможеш дійти до доброго і певного рішення про твоє покликання.

СЬОГОДНІ ТВІЙ ДЕНЬ

Коли вже зважш всі спонуки і почування, тоді треба рішитися — і то скоро. Якщо є добра причина, то дрібні-

ші справи, як сам день вступлення, можеш відложити на якийсь часочок, але головне рішення вступити до монастиря треба зробити відразу і невідклично. Бо відложення цього головного рішення звичайно буває шкідливе. Якщо не рішишся піти за Христом сьогодні, то ледви чи схочеш піти. А завтра Христос покличе іншого на твоє місце. Сьогодні і тільки сьогодні твій день!

КОРИСТИ ПОКЛИКАННЯ

Коли багатий молодець відійшов сумний від Ісуса, тоді св. Петро запитав: "Учителю, оце ми покинули все і пішли за Тобою; що буде нам за це? А Ісус відповів: "Аміль кажу вам, що кожний, що все покинув і пішов за Мною, дістане сторицею на цьому світі й життя вічне". (Мат. 19,29). Направду, хто зчислить усі користи монашого життя? Один аскетичний письменник так каже про це: "Яким величним царством св. Духа є духовний стан. Це неначе острів мира і тиші серед розбурханого потоку світа. Це немов Божий огорок замаєний квітням чеснот і зрошений росю Божої ласки. Це немов високий гірський шпиль, на якому замовкають останні відгомони цього світа, а несуться первозвуки благословенної вічності".

Перша користь монашого життя — це чернечі обіти, що їх після новіціату складає кожний монах. Обіт — це свідоме й добровільне приречення зложене Богові, яким людина зобов'язується до чогось ліпшого, ніж йому протилежне. Найбагородніші обіти, це обіти: вбожества, чистоти й послуху. Через них людина звершено посвячується Богові та стається цілопальною жертвою на Божу славу. До якоїсь більшої жертви на цій землі людина не є здібна. Тому святі називають обіти другим хрещенням. —

Друга велика користь монашого життя — це легкість в осягненні святости. Світ зо своїм гамором, забавами й розривками — це смертельний ворог святости. Душі, що бажають святости, потребують самоти, скуплення й молитви. А якраз монаше життя своїм щоденним ладом і духовними вправами витворює атмосферу самоти й скуплення, в якій душа дозріває до святости. Крім цього товариство інших монахів і їх добрий приклад спонукують до святости. Тому св. Вернард немов у захопленні кликав: "Чи ж не святий той монаший стан, що в ньому людина живе чистіше, впадає рідше, піднімається скоріше, поступає певніше, спочиває безпечніше, вмирає спокійніше, очищується скоріше, нагороджується повніше? О перло дорогоцінна, краща від золота, ясніша від сонця. Ти є мешканням Бога й життям Ангелів, ти є справжнім раєм".

Вслід за тим монаше життя дає покликаному спокій і щастя. Світ не може дати щастя людині, а монаший стан

дає його і то дуже щедро. Якщо якийсь уряд провадивби статистику щасливих на світі — то виявилосяб, що найщасливіші живуть у монастирських мурах. Не диво, що одна свята казала: “Коли люди на світі зналиб, якого щастя зазнають душі посвячені Богові, тоді весь світ ставсяб одним великим монастирем.”

Юначе! Твоє благородне серце певно бажає щастя. За щастям воно тужить, до нього рветься і за ним банує. Якщо хочеш досягнути це вимріяне щастя, прийди до нас, а знаєш його. Про це ми впевняємо тебе, “Скоштуй, а побачиш, який солодкий Господь”. (Пс. 99,12).

.. “Ісусе, дай мені пізнати Твою Волю”

Василь Лімниченко

Я ИДУ ....

Я весь за Христом в погоні ...
В мойому серці біль, мов чічка,
Мов стигма на святій долоні
Слуги убогих слуг, Францішка.

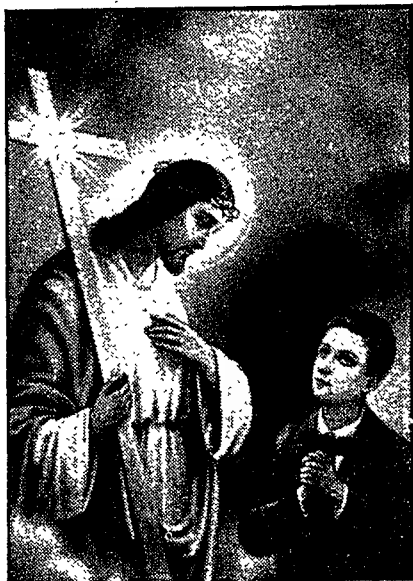
Несу його крізь гори й мости
І крізь пониззя — в синю далеч,
Ген, за проміжжя дев'яносте,
За соті ріки!... далі!... далі!...

В осердя всіх моїх монстранцій
Падуть огні в мелхиседеки!
І вдень, і ввечір, ніччю й вранці
Горить у мені світ далекий!...

І йду за Ісусом!...

Над шляхом

Лунає пісня великодня.
За мною збився вітер з прахом,
Мій обрій — благодать Господня!....

“Говори, Господи, слухає слуга Твій”.

ПРИ ВОГНИЩАХ

У Крехові

Був гарний літній вечір 1922 року.

Сімнадцятилітній юнак, син золотого Поділля йшов утомленою ходою під славну крехівську гору. Минув монастирські поля, на боці полишив розлогу кількасотлітню липу й вийшов на алею, що вела в старинний монастир. Нараз перед юнаком виринули монастирські мури. Висока камінна брама, що на її верху стояв імпазантний св. Николай із жезлом у руці, перед брамою глибокий рів, що колись був штучною рікою, сліди зводженого рухомого моста, а на боці немов сторож усеї обителі стояла висока башта з вікнами на гарматні дула. З тремтінням серця юнак увійшов на розлоге подвір'я. Ліворуч стояла велика відпустова каплиця, а праворуч стояла старинна церква. Мимохіть повіяло подихом молитовного настрою. І юнак почав молитися. Відтак дрижачою рукою подзвонив до монастирської фірти. У малому віконці з'явилося обличчя брата дверника. Юнак пояснив йому, що він прийнятий на Новіціят і саме тепер зголошується, щоб зачати чернече життя. Брат дверник впустив юнака в монастир. Подихом чогось позасвітнього повіяло на юнака. Довгі коридори, мовчаливі постаті закаптурених ченців, голос монастирського дзвона — те все викликало

в душі юнака якісь надзвичайні вражіння.

По хвилині до келії юнака увійшов отець Учитель. Сердечно привітав юнака, подав вступні поучення та запровадив у простору ідальню. На одній стіні висів великий хрест, а другу стіну прикрашувала знаменита плоскорізьба Тайної Вечері. По середині ідальні стояла висока кафедра для читача. Після перекуски отець Учитель завів юнака до монастирської каплиці. — Саме тоді в каплиці отець провідник реколекцій говорив ченцям реколекційну науку. Коло престола на столі стояла нафтова лампа, за столом сидів високий, худий чернець і низьким, немов позагробним голосом говорив:

“Я помру. Чи хочу я цього, чи не хочу. Чи думаю я про це, чи забуваю — я помру. Моя смерть певна певнісенька”. Тільки тускле світло лампи на столі хитливо блимало. Майже сотня ченців сиділа в лавках у темноті слухаючи вимовних слів промовця.

Юнак, що клякнув за останньою лавкою, закрив лице руками поринаючи в інший світ. Не міг освідомити собі, чи це сон, чи дійсність.

В ночі довго юнак не міг заснути на чернечому ложі. Нові вражіння та якісь досі чужі почування бурхливо заливали його душу. Понад усіми тими вражіннями панувала в свідомості одна різка

думка:

“Я вступив в монастир. Я зачав життя ченця”. Згодом почалося буденне життя новика з його радощами й терпіннями. Серед молитви, праці та й відпочинку минали дні в монашій спільноті. Тоді Новіціят ОО. Василян у Крехові числив понад 40 новиків, а між ними шістьох священиків. Між тодішніми новиками духом молитви і зкуплення відзначався Брат Ніль — теперішній Владика й Ексарх Західної Канади. Розвагою і второпністю передував Брат Амвроз — тепер Єпископ-Помічник в Америці. Здібнощами перевищав усіх Брат Николай Дудаш — тепер Єпископ в Мадярщині. Улюбленим Учителем новиків був незабутній о. Николай Лиско, реколекціями проводив о. С. Решетило. А юнаком із золотого Поділля був я — смиренний раб Божий. Крім праці над своїм власним усовершенням, скільки великих плнів про майбутню апостольську працю ми леліли тоді в своїх юних серцях. Підготовлялися до наукової праці, приучувалися бесідництва, вправлялися в письменницькій праці, багато говорили про катол. організації молоді і старших. Колиж пізніше вдалося нам дещо з цього здійснити то скритою пружиною і порухом цього були початки нашого чернечого життя в Новіціяті. Серцем цілої провінції був завжди Крехів.

В пізніших роках як священикові й, проповідникові нераз доводилося мені побувати в Крехові — цій колиці

могого чернечого життя. Завжди Новіціят робив на мене помітне вражіння, завжди здавалося мені, що зближаюсь до якогось огнища, що мене загриває до апостольської праці. З Крехова я завжди вертався піднесений на душі.

Та одного разу я вернувся з Крехова зломаний духом. Це було 1944 р. Тоді я бачив Крехів востаннє. Хижацькі руки новітніх вандалів — большевиків погасили моє любе вогнище. Опушена церква, зруйнована відпустова каплиця, цілком сплюндрований цілий монастир, а в монастирській каплиці на місці ікон Ісуса і Марії запишались портрети Сталіна, Молотова та інших бузувірів. Серце болем защеміло в моїх грудях і я заплакав. З цією раною в серці я покинув Рідний Край. —
У Мукачеві

В літку 1937 р. я заїхав на наше любе Закарпаття. Жило воно тоді веселим життям. Тоді говорили багато про автономію Закарпаття, про нового губернатора — щирого Українця, тоді ще хлопотили жовто-блакитні прапори в дні національних свят, всюди виділи українські написи й вівіски, гомоніла українська мова.

Моє серце сповнялося радістю.

Та найбільше зрадів я прибувши у наш славний Мукачів. За містом знімалася Чернеча Гора, на якій стояв монастир — улюблене місце прощ і паломництва. У підніжжя гори срібною лентою вилялася ріка. В цьому монастирі містився другий Новіціят ОО.

Василіян. Саме тоді вчителем новиків був о. Гліб Кинах — сьогоднішній Архимандрит Чина. Новіціят мав уже свою заслужену славу, бо з нього вийшли такі світочі як пражський Єпископ Павло Гойдич, закарпатський поет Зореслав і інші. Тоді Новіціят числив понад 20 новиків.

Після полудня ми вийшли з отцем Учителем на прохід. Перед нами знімалися веселі, сонцем залиті гори і многонадійні винниці. Спинаячись під гору ми звели розмову на закарпатську молодь.

Я нахилився над кушем винограду. Він уже дозрівав.

“Буде гарний винозбір” — замітив я.

“Хто знає? Буря ще може знищити все” — відповів сумовито отець Учитель.

А мені на думку насувалася чомусь сумна подібність і я сказав:

“Світова буря, що на неї заноситься, може знищити та кож винницю вашого гарного Новіціяту.”

Очі отця Учителя затягнулися серпанком смутку.

В два роки пізніше це сповнилося. Ті самі руки хижацьких вандалів погасили й це друге вогнище. Знищено всі матеріальні й научні надбання, ченців розігнано, а отець Учитель мусів довго тинятися безпритульним скитальцем.

По наших самотніх огнищах тільки вітер віє.

У Давсоні.

Пройшовши большевицьке пекло та чистилище кількатиної скитальщини після болючої втрати любові Батьківщини, я зломаний душею та

зруйнований на тілі прибився вкінці до “обіцяної землі” Америки. Але моя зболіла душа з огидою відверталася від карколомної погоні за долларом, а шалене темпо життя і життєвий ярмарок дразнили мене до живого.

Моя душа відчула потребу зблизитися до життєвого вогнища.

Відвернувшись з огидою від галасливого Нью Йорку та брудної Філадельфії, я звернув свої кроки до тихого містечка, де саме починався новий Новіціят ОО. Василіян.

На залізничному шляху Балтімор — Огайо лежить мале, але чепурне містечко Давсон. За містом взносяться два гірські шпилі густо залісені. На одному шпилі стоїть висока башта, а на другому гарний дім з модерною обстановкою. Це дім призначений на виховання новиків. Під подувом вітру хияються різноколірові квіти в монастирському огороді, а густий ліс пошумом свого листя, немов заохочує молодих новиків до молитви.

В домі тиша.

Ніде не іскряться яркі світла, тільки в шибках каплиці блимає червоне світло вічної лампи пригадуючи, що разом з новиками під одним дахом живе сам Спаситель-Христос.

Він — їх Учитель, Опікун і Пастир.

Вони — Його учні, вибранці і діти.

Це нове вогнище ogrіло мою холодну душу ярким промінням надії на краще.

Одного гарного вечора я вийшов у поле.

Сонце багром і золотом заливало монастирську гору. Нісся легіт вітру.

На чорних полях зеленіли перші прозябці молодого збіжжя.

Найшла думка: Чи це збіжжя дозріє до жнив? Чи буря не знищить його?

Одночасно на думку насунулася сумна подібність: Чи з тих перших прозябців чернечого життя виросте колись золотистий колос? Чи може і його знищить буря, як знищила наші Новіціяти в Крехові й Мукачеві?

Мимохіть нагальний дріщ потряс моїм тілом, а з грудей вирвалася щира молитва:

“Небесний Господарю! Збережи ці перші прозябці перед бурею і дозволь їм принести багате жниво.”

У Мондері

Пізною осінню приїхав я до Канади.

Холодний осінній вітер обризував мене зимними краплинами, коли я оглядав великий водоспад Ніягари, а до рогу до єпископської палати у Винніпегу вистелив мені вже перший сніг.

Вкінці я прибився до коліски українських піонерів у Канаді — до Мондеру.

Велика церква, гарний і просторий монастир, друкарня і Народний Дім — те все вимовно говорило мені, що тут пульсує релігійне, культурне й народне життя.

Та мене манило щось інше. Моя душа рвалася до вогнища. Я хотів бачити Новіціят.

Другого дня після мого приїзду мене привезли до Новіціату.

Яка сумна різниця між Креховом, а Мондером! Тут немає ні густого ліса, ні старинних башт, ні турецьких пам'ятників. Усе нове й свіже. Але одночасно я побачив нове й свіже надприродне життя. Двацятькілька молодих новиків, веселих, жвавих, вишкотованих, а між ними мало що старший їх Учитель о. Сорока, — веселий, непоправний оптиміст та їх духовник, колишній старшина Січових Стрільців, а тепер запальний боеквик Христовий о. А. Трух.

Коли я почув сердешний спів новиків у каплиці, коли побачив їхню гарячу молитву, коли вкінці я побачив, як вони з надзвичайним блиском юних очей слухають моїх слів про те, що колись вони — як місіонарі поїдують на Україну — тоді я випрямився духом, моя душа направила огрілася при цьому вогнищі і я сказав собі:

“В гору серце! Наш нарід і наша Церква врятовані. Хоч лютий ворог у Рідному Краю заморожує все холодом непроходимого Сибіру — то одначе в Мондері жевріє вогнище. А з нього молоді Христові підпалачі рознесуть огонь по всьому світі, занесуть його й на любов Україну і все запалає великим Божим пожегом.

— — — — —
Тож, дорогі Брати Новики, мої юні друзі!

Нагрівайте і розпалюйте свої молоді душі при вогнищі. Моліться, учіться, вишко-

люйтеся і приготовляйтеся, а колись як “сини грому” поїдете в золотoverхий Київ, Харків і наш дорогий Львів. Наші брати й сестри — діти вільного народу будуть горнутися до вас, як до своїх учителів і провідників. А ви будете їх навчати, як любити Христа, Його Матір і Його св. Церкву. Ви будете відбудовувати зруйновані храми Божі, здвигатимете нові монастирі та очишувати буде

те збежчешені рясни.

Кардинал-патриарх Києва благословитиме вашу працю, нарід буде оновлятися душею, на дзвіниці св. Софії гратимуть дзвони аж Слободщина-Дніпро стрепенеться. І настане нова доба вільної католіцької України.

Дай, Боже, щоб це чим мершій сповнилося! Ось це мої сердешні побажання в срібний ювілей Новіціату в Мондері.

“Боже, дай єдність!”

ЗМІСТ

	стор.
Привіти	3
Перші Піоніри в Канаді	30
Історія Новіціату	40
Другий Новіціат для Америки	52
Померші нашого Новіціату	55
Василіянське життя	59
Наші набоженства	92
ХОДИ ЗАМНОЮ	98
Законне Покликання	99
Я ЙДУ	105
При вогнищах	106

